

Berlyne Prasideda Lietuvos-Lenkijos Konferencija

Buvo Sukilus Ispanijos Kariuomenė

Dideli Potviniai ir Audros Lietuvoje

BERLYNE PRASIDEDA LIETUVOS-LENKIJOS KONFERENCIJA.

Praeitame numery pranešėme, kad Lietuvos užsienio reikalų ministeris Zaučius reiškęs pageidavimą turēt su lenkais derybas. Dabar iš Varšavos pranešama, kad Lietuvos-Lenkijos atstovų konferencija prasidėjanti gruodžio 15 dieną Berlyne. Minimos konferencijos tikslu busi susitarti del susisiekimo per sieną, tai yra demarkacijos linija ir tuo padaryti galą panašioms įvykiams, kokie įvyko Dmitraukoje praėitą rudenį, del kurių Lietuva protestavo Tautų Sąjungos Tarybai Genevoje. Tuomet Tautų Sąjungos Taryba parė, kad abidvi valstybės tarpusavio ginčus išlygintų be tarpiskomis derybomis.

Iš kitų šaltinių sužinome, kad šioje konferencijoje Vilniaus klausimas nebus liečiamas.

BUVO SUKILUS ISPANIJOS KARIUOMENĖ.

Jau gana ilgas laikas Ispanijoje eina taip vadinamas republikoniškas bruzdėjimas, smerkiama monarkinė santvarka ir pageidaujama respublikos. Pastaruoju laiku ir tarpe darbininkų buvo kilęs nerimas — veik visame krašte persiautė streikų banga. Pagaliau, gruodžio 12 d. ir kariuomenėje sukilimas pasireiškė. Mieste Jaca, kuris randasi netoli Francijos rubežiaus, sukilo 3,000 pėstininkų ir artileristų. Sužinojus apie sukilimą valdžia, skubomis pasisuntė stiprią kariuomenę prieš sukilėlius. Užsieny taip gi buvo spėliojimų, kad sukilimas pasireiškes sostinėje Madride ir nerimes jau apima visą kraštą.

Gruodžio 14 d. pranešama, kad tarpe sukilėlių ir lojalės kariuomenės prie Jaca įvykęs smarkus mušis. Kadangi lojalė kariuomenė buvusi daug stipresnė, tai jai pavyko mušis laimėti. Sakoma, kad abiejose pusėse apie 100 karių užmušta ir sužeista. Sukilimo vadai suimti ir du jų sušaudyti. Trys pasmerkti iki gyvos galvos kareli. Suimta taip gi daug nerimū šalininkų ir vadų. Iš Madrid'o skelbiama, kad sukilimas galutinai nuslopintas.

Nors Jacos sukilimas nuraminas, bet daugely miestų vėl rengiamasi prie streikų, kuriuos remia unijos. Ar Jacos sukilimo steigus nuraminimas bus galutinai bruzdančios respublikonizmo idėjos nuslopinimu — tik vėliau tepasirodys.

Iš Madrid'o pranešama, kad gruodžio 15 d. buvo sukilė 500 orlaivininkų. Šiame sukilime vadovavo garsus lakunas Franco. Keturiolika militarių orlaivų skraidė virš Madrid'o ir mėtė sukilti raginančius lapelius. Sakoma, kad artilerijai orlaivius pavyko nugaltėti. Visame krašte paskelbtas karo statusas.

DIDELI POTVINIAI IR AUDROS LIETUVOJE.

Lapkričio pradžioje Lietuvoje buvo labai didelės liutys. Tiek prilijo per keletą dienų, kad upės išsilieję iš savo vagų pridarė labai daug nuostolių ūkininkams, nes apsėmė ir apnešė smėliu žiemkenčius javus. Pakilęs vanduo, kai kuriose vietose apsėmė kaimus taip, kad gyven tojai turėjo pasitraukti iš savo gyvenamųjų butų. Miestuose ir miesteliuose, kurie stovi prie upių ir žemesnėse vietose ne tik kė apsėmė butus ir rus'is, bet keletą medinių namų visiškai nuplovė ir vanduo su bangomis nusinėšė į juras. Taip gi daug munešė medinių tiltų. Daugely vietų del tos prėžasties buvo nutraukta susisiekimas su kaimais ir miestais. Tokių potvinių rudenį net seni žmonės nepamena.

Lietui lyjant siautė smarki audra. Audra ir gi pridarė daug nuostolių ūkininkams ir vyriausybei. Daug nugrianta ūkio trobesių, suardyta stogų. Daugely vietų išversta telefonų linijos ir telefonų susisiekimas kelias dienas buvo nutrauktas. Miškuose išlaužta labai daug grėžių medžių.

Tokios liutys ir audros labai retas atsitikimas ne tik Lietuvoje, bet ir visame Pabalty.

Pr. Gaizutis.

LAPKRITŲ BEDARBĖ PADIDĖJUSI 2.5%.

Washington, D. C. — Oficialis valdžios Darbo Biuras padarė darbingumo apskaičiavimą lapkričio mėnesy ir palygino su kitų metų šio mėnesio darbingumu. Apskaičiavimas darvuta 15-koje svarbiausių industrijų, kur'as apima 41,525 skirtingų įstaigų ir kuriuose dirba 4,712,082 darbininkai. Pasirodo, kad lapkričio mėnesy tose industr'jos šakose bedarbė padidėjusi 2.5%. Palyginus su spalio mėnesiu, š. m., taip gi tose pačiose įstaigose algos nupuolė 5.1. Tik dviejose iš tų penkiolikos industr'jų darbingumas padidėjęs, kietųjų anglių kasyklose ir smulkųjų daiktų išdirbystėje. Nedarbas buvo padidėjęs ir praėitų metų lapkričio mėnesy.

GALUTINAI APLEIDO.

Po Pasaulinio Karo Vokietijos žemės dar iki šiol buvo Francijos ir Belgijos kariuomenės okupuojamos. Tik po pastarojo Tautų Sąjungos posėdžio, reikalą galutinai išsprėndus, nutarta visiškai Vokietiją avakuoti. Ir taip, gruodžio 13 d. pastutiniai belgų ir francuzų kareiviai iš Saar sryties išsikraustė.

IŠŽUDĖ DVIEJŲ MIESTŲ GYVENTOJUS.

Hankow, gr. 14. — Kinų komunistai, siaučia Hunan provincijoje, užėmė du miestus — Lichow ir Tsingshih ir išžudė visus jų gyventojus del to, kad bolsėvikams priešinosi.

LIETUVOS PROTESTAS VOKIETIJAI.

Rugpiučio 22-24 dd. Tilžėje įvyko taip vadinama „Heimatfest" šventė, laike kurios Tilžės burmistras Salges pasakė kelias kalbas. Savo kalbose jis pabrėžė Vokietijos gedulą delei atplėštų kraštų. Paminėjo jis ir Klaipėdą. Rugpiučio 24 d'ėną surengtoji Eisenoj Tilžės gatvėse sporto organizacijos „Deutsche Turner" buvo vežta vežimas, kurio prėšaky uždėta parašas: „Klaipėda — vokiečių kraštas". Taip gi prieš kurį laiką ir, ypatingai paskutiniu laiku Rytprusiuose statomi paminkliniai akmens su „atplėštųjų kraštų" sąrašais. Jų tarpe figuruoja ir Klaipėdos kraštas. Delei šitų pasireiškimų Lietuvos Ministeris Sidziuskas Lietuvos Vyriausybės vardu Berlyne pareiškė protestą delei tendencijų Vokietijai Klaipėdos kraštą savinantes.

SPROGUS LAIVULI, TRYS NUSKENDO.

Miami, Fla., gruodžio 14. — Prie Bug Light ekskursiniame laive Eureka II įvyko sprogiams ir laivas, didėlese liepsnose, nugrimzdė į jūros dugną. Laike sprogiomo, laive buvo 135 keleiviai. Sprogmu daugelis keleivių išmesta tiesiog į jurą. Taripe keleivių kilo didelė panika. Pribuvus į pagelbą kitiems laivams — 125 keleivai išgelbėta. Sužinoma, kad 3 žuvė, o 7 nerandama. Neabejojama, kad jie bus žuvę. Sprogimas įvyko mašinerijos kambary.

ŠARKIS KUMŠČIUOSIS SU SCMELINGU.

Boston, Mass., gruodžio 10. — Pastarime, įvykusiame tarpe Jack Šarkio menadžerio John Buckley ir Madison Square Garden prezidento W. F. Carey bei Milk Fondo oficialų pasirašyta sutartis, kad ateinančią vasarą lietuvis kumščiuosis su pasauliniu čempionu Max Schmeling. Pirm to Šarkis dar turėsiąs persikumščiuot su Young Stribling ir Primo Carnera kumštynių laimėtoju. Šių dviejų kumštynės turėsiąnės įvykt ateinančiame vasario mėnesy Miami, Floridoje.

ATVYKO EINSTEIN'AS.

Praėitą savaitę į Ameriką atvyko garsus vokiečių mokslininkas Einstein. Šio mokslininko atvykimo į Ameriką tikslas — skvityti mokslines paskaitas. Niu Yorke jį oficialiai priėmė miesto majoras Walker.

NERIMAS KUBOJE.

Havana, gruodžio 14. — Kubos respublikoje reiškiams dideli nerimo. Visame krašte puskėbta karo padėtis. Visur taip gi eina dideli priešvaldiškai nusistatėusio elemento areštai.

VOKIETIJA PROTESTUOJA PRIEŠ LENKŲ ŽIAURYS.

Laikė pastarųjų rinkimų į Lenkijos seimą, pilsudskinkininkai naudojo labai žiauri's priemones Augštoje Silezijoje ir kitur. Po rinkimų pasirodė, kad žmonės delei to labai žiauriai kankinta. Tuo reikalū Vokietija pasisuntė Tautų Sąjungai prieš Lenkiją protestą. Pastaruoju laiku Vokietija ir dar vieną protestą notą T. S. pasisuntė. Pastarajame proteste prisegta keli simtai tų atliktų žiaurvybių įrodymų. Šitą nuotikį Vokietija taip gi plėčiai garsina ir visam pasauliui.

LINKSMŲ KALEDŲ ŠVENČIŲ
Visiems SLA. Nariams, Darbuotojams, „Tėvynės" Skaitytojams, Bendradarbiams ir S. L. A. Draugams širdingai Linki
Redakcija ir Administracija.

Iš Lietuvos

TRIJŲ ŽVAIŽDŽIŲ ORDINAS RESPUBLIKOS PREZIDENTUI.

Viesėdamas Kaune Latvijos ministeris pirmininkas p. Celminš įteikė mūsų Respublikos Prezidentui p. A. Smetonai Trijų Žvaigždžių ordiną I laipsnio, su aukso grandine, teikiama tik valstybės galvoms. Taip pat buvo įteiktas I laipsnio ordinas ministeriui pirmininkui p. J. Tubeliui.

Iš Lietuvos pusės Gedimino ordinu I laipsniu apdovanoti Latvijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris p. Celminš ir Latvijos ministeris Lietuvai p. Liep'nš.

KOKIO TURIME MISKO.

Daugiausia turime eglių, kurių bendras plotas 280,000 ha 39% viso miškų plotų. Toliau seka: pušys 200,00 ha 29%, drebulės 85,000 ha 12%, beržai 80,000 ha 11,5%, juodalksniai 30,000 ha 4%, aržuolai 10,000 2% ir mišraus medžio 15,000 ha. Numatyta, kad laikas, iki kurio medžiai auginami, nekerkami, aržuolai 160 m., pušiai 100 m., eglėi 80 m. ir minkštieji lapuočiai 60 m.

ZEMĖS UKIO SUSKIRSTYMAS.

Lietuvos žemės ūky priskaitoma 266,115 ukių. Didumo atžvilgiu ukiai šiaip susiskirsto:
Iki 1 ha 41,443 ukiai, nuo 1 — 2 ha 12,140 ukių, nuo 2—5 ha 23,185, nuo 5—10 43,818, nuo 10—15 ha 36,871, nuo 15—20 ha 35,868, nuo 20—30 ha 32,085, nuo 30—50 ha 23,635, nuo 50—100 ha 14,886 ir per 100 ha 1,184.

ROMON IŠVAŽIAVO.

Romon išvažiavo Petras Vileišis, Kauno burmistro sunus. Jis paskirtas Lietuvos atstovybės Romoje sekretorium. P. Vileišis nesenaį Paryžių gavo daktaro laipsnį. Mokslus ėjo Paryžiaus ir Lietuvos augstosiose mokyklose. Paskutiniu laiku tarnavo Užsienių reikalų ministerijoje.

GALI PAIRTI.

Enančioje Indijos reikalams svarstyti konferencijoje Londono pradėta reikštis nesuspriptomų tarpe indusų ir moslemų, konferencijos atstovų. Delei to gali ir pati konferencija, tikslas neatsiekus, pairti.

NAUJAS FRANCIJOS KABINETAS.

Griuvus Francijos kabinetui, ėmė la'ko kol naujas sudarytas. Keletui asmenų vis nepavyko naują kabinetą sudaryti. Pagaliau kabineto sudarymas paversta senatoriui Steeg, kuriam ir pavyko paskirtas pareigas atlikti. Naujas kabinetas sudarytas iš l'beralų žmonių. Pats gi Steeg yra r'dikalas, socialistas. Šiam kabinetui pranašaujama trumpas gyvenimas.

DERYBOS SU VOKIETIJA PREKYBOS SUTARČIAI REVIDUOTI.

Vokietijos vyriausybė pasiūlė Lietuvos vyriausybei pradėti derybas pridedamosios konvencijos prie Lietuvos Vokietijos 1923 m. birželio 1 d. prekybos sutarties 20 straipsniui (del mažojo pasienio susisiekimo) reviduoti. Lietuvos vyriausybė pasiūlymą priėmė.

TVARKOMA TABAKO PREKYBA.

Ruošiamas laikinųjų akcizo mokesčių įstatų papildymo ir pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo kiekvienas tabako fabrikinas privalės turėti savo gaminių atskirą urmo sandėlį. Pirkėjams perkant tabako dirbinius iš tų sandėlių turės būti duodama 10% nuolaida nuo etikėtose pažymėtos kainos.

KIEK DEGTINĖS IŠGERTA.

Per šiuų metų 9 mėnesius valstybinės degtinės išgerta už 30,011,739 litų (1929 m. už 29,309,761 lt.), o laus išgerta 9,569,700 litrų.

ŽYDŲ LAIKRASTIS LIETUVIŲ KALBA.

Šiomis dienomis pasirodė žydų leidžiamas laikraštis lietuvių kalma „Musų Pramonė". Laikraštis pasirijęs eiti kas dvi savaites ir kelti pramonės, tarient žydų, reikalus.

NEPAVYKO.

Prieš rinkimus į Lenkų seimą, lenkai pilsudskinkininkai įvairiais budais stengėsi pritraukti į savo pusę kuo daugiausia balsuotojų. Lietuviai, kaip žinia, balsavimą boikotavo, apie tai viešai apskelbė. Lenkai tač'au važinėjo po Vilniaus krašto miestelius ir sodžius, kalbindami lietuvius balsuoti. Buvo platunami atsišauk'mai „į brolius lietuvius" lietuvių kalba ir mokinių skaitčius priemonių. Tačiau lietuviai — nebalsovo.

NAUJA KULTURINĖ DRAUGIJA KLAIPĖDOJ.

Klaipėdoj įsistėigė nauja kultūrinė „Vytauto Didžiojo Draugija". Jos tikslas — patarnauti visoms miesto ir provincijos visuomenės organizacijoms gerai išlavintomis ir organizuotomis tautinio meno pajėgomis. Draugija turi savo chorą, vaidybos ir plastikos sekcijas.

LENKAI MOKYTOJAI UŽPLUDO VILNIAUS KRAŠTĄ.

Vilniaus vaivadijos 1928-29 metais pradžios mokyklų buvo 1,261. Mokė 2,356 mokytojai, o mokėsi 108,695 mokiniai. 1930-31 metams mokytojų ir mokinių skaičius žymiai padaugėjo. Kasmet naujų mokytojų reikia 700, kurių 200 prirengia Vilniaus vaivadijoj esančios seminarijos, o 500 tenka atgabenti iš Lenkijos gilumos.

S. L. A. Ekskursinis Konkursas

VISA EILĖ ORGANIZATORIŲ.

SLA. Ekskursin'u Konkursu vis daugiau ir daugiau SLA. energingų darbuotojų susidomi. Pareiškimai ir užsiregistruvimai į organizatorių eiles SLA. Centran plaukia vienas paskui kitą.

Šiuo tarpu paduodame šiuos:

1. M. Kasparaitis, SLA. 100 kp., Racine, Wis., darbuotojas, rašo: „Šiuo prašau mane įregistruoti į SLA. Ekskursinį Konkursą kaip organizatorių. Darbo imsiuos visomis galėmis. Lietuvoje buvau praėitą vasarą, bet jei pavyks laimėti pirmoji dovana, tai kitą vasarą ir vėl savo tėvų žemės aplankyti vyksiu. Siųskite man reikalingų aplikacijų, konstitucijų ir kt. konkursui reikalingą medžiagą."

2. V. P. Banionis, SLA. 14 kp., Cleveland, Ohio, sekretorius, pareiškia: „Užsiregistruoju į SLA. Ekskursinį Konkursą kaip organizatorių. Tikiuos, kad laimėsiu pirmą dovana. Prisiųskite gerą punda aplikacijų."

3. K. Demikis, SLA. 35 kp., Wilkes Barre, Pa., darbuotojas, praneša: „Kuopos susirinkime laikytame gruodžio 2, 1930, tapau išrinktas organizatorių. Kuopa davė man leidimą dalyvauti SLA. Ekskursiniame Konkurse. Dirbsiu kiek galėdamas, kad pirmąją dovana laimėti ir sekamą vasarą Lietuvą su SLA. Ekskursija pamatyti."

4. S. Bakanas, SLA. 3-čio Apskričio ir 90 kp., Bridgeville, Pa., darbuotojas labai stori ir reikšmingai pareiškia: „Siųskite kodaugiausiai amunicijos. Ji man reikalinga del SLA. Ekskursinio Konkursu, nes aš stoju į šio konkurso organizatorių eiles ir esu pilnai pasirijęs pirmą dovana laimėti. Konkurse dalyvausiu kaip po SLA. 90 kp. ir SLA. 3-čio Apskričio organizatorių."

5. J. F. Makoveckas, SLA. 4-to Apskričio ir SLA. 113 kp., Thompsonville, Conn., darbuotojas rašo: „Malonėkite ir mane į SLA. Ekskursinio Konkursu organizatorių įregistruoti. Bandysiu pirmą dovana laimėti ir kitą vasarą su SLA. Ekskursija į Lietuvą nuvykti."

6. M. Kupris, SLA. 115 kp., Wilkes Barre, Pa., veikėjas pareiškia: „Šiuo praėšu, kad esu išrinktas SLA. 115 kp. pirminku ir organizatorių į SLA. Ekskursinį Konkursą. Malonėkite įregistruoti. Bandysiu dirbti kiek galėdamas, kad pirmą dovana laimėti ir sekamą vasarą savo brangią tėvynę Lietuvą pamatyti."

7. J. Mozuraitis, SLA. 318 kp., Worcester, Mass., organizatorių išdidžiai rašo: „SLA. 318 kp. išrinko mane į SLA. Ekskursinio Konkursu organizatorių. Malonėkite įregistruoti."

Ar kas pirmą dovana laimės, ar ne — aš, su pagalba mūsų darbščių darbuotojų, laimėsiu. Stoju konkursan su pilna viltimi pirmą dovana laimėti ir S. L. A. 318 kp. didžiausia visame Susivienijime padaryti."

8. J. Kučinskis, SLA. 352 kp., Detroit, Mich., veikėjas rašo: „SLA. 352 kp. susirink'me, laikytame gruodžio 7 d., tapau išrinktas į SLA. Ekskursinio Konkursu organizatorių. Stodamas šin didin darban, prašau mane įregistruoti ir visą konkursu reikalingą, amuniciją man prisiųsti. Truks-luš — pirmą dovana turiu laimėti!"

Šiuo pareiškime, kad visi augščiau minėti darbuotojai esate į SLA. Ekskursinio Konkursu organizatorių įregistruoti ir pilniausiai šiame darbe galite veikti. Reikalaujama „amuniciją" v'siems išsiuntėm. Kai pritruskite — rašykite mums, o mes jums daugiau prisiųsime.

Aštuoni Vyrai.

Tik vienos savaitės bėg'ų į SLA. Ekskursinį Konkursą organizatorių aštuoni vyrai užsiregistravo. Aštuoni vyrai, kaip muras. Ir visi — ne pagyrai. Jei jie kė užsipiria patarai, tai ir padaro. Jei jie pareiškė, kad pirmąsias dovanas laimės, tai ir nereikia abejoti. Juk mes juos jau gerai pažįstame: ne vienas jų pirmesniuose SLA. konkursuose dovanas laimėjo. Neabejojame, kad laimės ir dabar.

Laimingos kloties, vyručiai! Susivienijime aplikacijų ir laivakorčių netruks.

Ar Tik Viena Pirmoji Dovana.

Vienas mūsų busimų organizatorių klausia: „Ar SLA. Ekskursiniame Konkurse bus tik viena pirmoji dovana, ar ir daugiau tų pirmųjų dovanų duosite?" Ne, ne viena. Pirmųjų dovanų, tai yra apmokamų keilionių į Lietuvą ir atgal, bus tiek, kiek rasis organizatorių, kurie po 75 naujus narius prirašys. Todėl Tamstos prašome nenusiminti — pirmą dovana galėsite laimėti. Laivakortę ir abu galu mes užtikriname, jei tik 75 naujus narius prie SLA. prirašysite.

Registruokitės.

Laikas bėga. Gruodis jau baigiasi. O tai jau vienas S. L. A. Ekskursinio Konkursu mėnesis praėjo. Jau geros organizatorių skaičius į šį konkursą susiregistravo. Kai kurie jau ir naujų narių pradai turi. Bet kaip gi su Tamsta? Ko laukiate? Jei norite SLA. Ekskursiniame Konkurse dalyvauti ir pirmąją dovana laimėti, atsiklauskit apie tai savo kuopos susirinkime arba pas kp. valdybą ir kogreičiausiai SLA. Centre užsiregistruokite. Laikas bėga. Nelaukite ir nesakykite: „Dar suspėsiu ir laimėsiu". Tie, kurie nori laimėti, jau užsiregistruo. Užsiregistruokite ir Tamsta. Nesigailėsi, nes gali dideles dovanas — kelionę į Lietuvą ir atgal — laimėti.

Visais Konkursu reikalais rašykite: SLA. Konkursas, 307 W. 30th St., New York, N. Y.

JAUNIMO KELIAI

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE JAUNUOLIŲ SKYRIUS

Kol dega krutinė švėta ugnis toji, Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko, Jog menkas ir silpnas net milžinui stoji, O dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko. KUDIRKA.

Kalėdų Eglaitė

Kalėdose yra papročių įrengti eglaitės. Tėvai įrengia eglaites savo vaikams, miestai — savo žmonėms, labdaringos organizacijos pagalbos reikalaujantiems. Prie tų Kalėdinių eglaičių, paprastai, surengiama gražūs muzikaliai programai ir kurdikiamas bei pagalbos reikalingiems dovanos teikiama.

SLA., kaip labdaringojo organizacijos, Kalėdinių eglaičių įrengimas ir dovanų teikimas taipgi pradeda madon jėiti. Jau keletu pastarųjų metų tai SLA. kuopos, tai jaunuolių mokyklos Kalėdines eglaites rengė ir savo kolonijų jaunuolių gražiaisiais programais ir įvairiomis dovanomis apdovanoti.

Šį metų, tikimės, Kalėdinių eglaičių dar daugiau bus įrengta. Šį metų tos eglaitės yra daugiau reikalingos, negu kada nors pirmiau, nes šį metų didelės bedarbės krizis eina. Daug mūsų viengečių nedirba. Tų bedarbių vaikai laike šių Kalėdų ne tik dovanėlių negaus, bet ir pavalyti ką neturės. Surengus Kalėdines eglaites, nors mažomis dovanėlėmis bus galima tuos nelaiminguosius vaikėms apdovanoti. Nors tuo mažu trupinėliu bus jų jaunutės, viso ko trokštanti akelės nušviestos. Nors čia vieną kitą daiktėlių gavyje, jie nesijaus tokioje sunkioje padėtyje. O už tai, už tas kad ir mažas dovanėles, jie ir užaugę atsimins, kad SLA. organizacija, jiems pagalbos ranką ištiesė.

Todel SLA. kuopos, ypatingai jaunuolių kuopos ir mokyklėles įrengti Kalėdų eglaites šį metų. Jei pats neturit tam reikaliu ganėtinai lėšų, pasistengkit jų gauti pas vietinius labdarius, ypatingai biznierių ir jomis lietuvių vaikūnus apdovanokit.

Prie eglaičių, kaip jau priprasta, reikia surengti ir duoti lietuviškus programėlius. Lai jaunuoliai prisimena, kad jie yra lietuviai ir kad juos tokie pat lietuviai prisimena ir paremia. Programai, paprastai, susideda iš prakalbėlių, deklamacijų, dainų ir tt.

Gal šis paragimas kiek ir pavėluotas, tačiau įrengti eglaites Kalėdoms dar galima susepti. Čia daug darbo ir lėšų nereikia. Prie to, jei kas nesusėpė ar nesusėpė kuopų susirinkimuose šio reikalėlio aptarti, patartina pačioms kuopų ar mokyklų valdyboms to darbo imtis. Nariai jų už tai nepasmerks. Už šį gerą ir gražų darbą jų padėkos susilauksite kaip nuo SLA. narių, taip ir tų vaikūčių, kuriems eglaitę surengsite ir dovanėlių suteiksite.

Įrengkite tad Kalėdines eglaites ir prie jų apdovanokit bedalius vaikūčius gražiomis dovanėlėmis. Daug jaunūčių sielų jums už tai širdingai padėkos ir ilgai-ilgai jus minės.

Rašus Žmogus

Poetai, romansistai, dramaturgai tam tikrose veikaluose esti įvertinami, jų vardai įamžinami. Tačiau žurnalistai, kurių darbas, gal, svarbesnis, nes juo skaitytojais kas savaitė, kasdien naujajasi — pamirštami. Vokietijoje yra laikraščiu redaktorių, kurie kasdien rašo įžanginius straipsnius. Bet Vokietijoje, kaip ir pas mus, nėra mados įžanginius pasirašinėti. Šiuo atžvilgiu kiek kitaip yra Francoje, kur įžanginių straipsnių pasirašymas yra būtinas. Del to francūzų spaudoje jų dominuojanti, visiems žinomu, žurnalistų.

Vienas tokių yra žinomas Andri Rošeforas, kuris visą savo gyvenimą vertėsi žurnalistika — 54 metus; rašyti pradėsi nuo 21 metų amžiaus. Jisai rašė kasdien ligi savo gyvenimo galo įžanginius straipsnius. Net budamas išstremtas, iš Londono telegrafuodavo į Paryžių įžanginius straipsnius.

Isivaizduokite: per 54 metus kasdien įžanginis! Tegu į metus bus parašyta 300 straipsnių, tad per visą tą laiką jis parašė 16,200 straipsnių! Skaitykime kiekvieną straipsnį po 200 eilučių, tad turėsime 3,240,000 eilučių. Ir jei kiekviena eilutė bus 8 cm. pločio, tad išstempus vieną prie kitos, būtų 259,2 kilometrai ilgumo. O jeigu įžanginiai būtų surinkti ir atspausinti knygy forma ir kiekviena knyga po 300 pusl. po 30 eilučių

puslapy, tai būtų 360 tomy, vadinas, daugiau ir už Duma! Be to, Rošeforas rašė ir romanų, dramos veikalų, dieninių užrašų. Tad Rošeforas yra vienas vaingiausių rašytojų-žurnalistų. B. Julianus.

LAIMEKITE KELIONĖ LIETUVON IR ATGAL. Dalyvaukite SLA. Konkurse.

N e b u t a (Liaudies pasaka)

Buvo kitąsyk trys broliai. Vieną sykį jie išėjo medžioti. Vaikščiojo per visą dieną, ir tenai juos sutemo. Giroje teko apsinakvoti. Visi norėjo valgyt. Turėjo nusiošovę paukščių, bet nė vienas neturėjo ugnies, nebuvo kaip išsikept tų paukščių. Ką darys?

Isilipo vienas į medį ir dairos, ar nematyti kur kokio žiburėlio. Ogi štai, kaip reikiant, ir pamatė: nepertoli nuo jų lyg žiburys dega, lyg ugnis kurenas. Vyresnysis brolis ir sako: „Tai labai gerai, kad taip pasitaikė. Judu čia pabukite, aš nueisiu ugnies.“ Nueina į tą vietą, kur buvo matyti žiburys, ir randa tokį senį su vieline barzda: sėdi tas senis ant kelmo ir kurena ugnį. „Tėvai, duok ugnies“, prašo medžiotojas. Senis pasizūrėjo į jį ir sako: „O kas tu per vienas, kad taip drąsiai prašai, lyg ugnis būtų tavo?“ — „Ar tai dar reikės nusilenkt?“ sako medžiotojas. „Zinoma“, tarė senis. „O jeigu ne, tai ar matai šitą kelmą? Bevalkiosi tu jį, kol gyvas busi. Ar suprantai?... Arba dar gali pasekt ir' pasaką, jeigu nori ugnies. Tiktai žiurėk, kad pasaka būtų negirdėta, sakyk apie nebutus daiktus.“

Pasistaipė, pasikraipė medžiotojas ir ėmė pasakot. „Kitąsyk“, sako „senų senovėje, kai dar manęs nei mano tėvų nebuvo šiame pasauly, taip ir taip tikos, tas ir tas darės...“ — „Gana! Nevapaliuok!“ tarė senis. „Kas senovėje buvo, aš ir pats žinau. Eik šen!“

Išsipešė vieną šerį iš barzdos, pervėrė medžiotojui per abidvi lūpas ir prikėlė krumplias prie kelmo. Anodu broliai laukia, nesulaukia pirmijo pareinanti. Eina jo išekot ant rasišios brolis. Susiranda tą vietą, žiuri — senis ugnį kurena, o jo brolis prikaltas prie kelmo tupo. „Seni!“ suriko jisai. „Kam tu čia mano brolių prisirišęs?... Ar nori, kad aš tau kailį išperčiau?“ — „Jeigu nebusi lemtesnis už savo brolių, ir tau taip bus“, tarė šypsodamas senis. „Kaip?“ suriko medžiotojas. „Aš tave čia vietoje nudėsiu.“ O senis jam šypsodamas vėl sako: „Kaip matau, tu dar įžutesnis ir už savo brolių. Ar moki negirdėtą pasaką? Jeigu paseksi, ugnies duosiu ir brolių paleisiu.“

Tasai pasistaipė, pasikraipė ir pradėjo pasakot: „Kitąsyk“, sako „senų senovėje, taip ir taip buvo, tas ir tas atsitiko...“ — „Mulki!“ tarė senis. „Kas kitąsyk buvo, aš ir pats žinau. Tu man papasakok ap' nebutus daiktus“. Bet medžiotojas mikt, mikt, ir negali. Senis nutvėrė jam už sprando, išsipešė iš savo barzdos šerį ir prie to paties kelmo smarkočių prikėlė.

Trečiasis brolis, nesulaukdamas tuodvieju, pasiėmė viską ir eina juodvieju išekoti. Ogi štai ir randa brolius sustupusius prie kelmo. Senis bekurstas ugnį ir besišaipas, žiurdamas į savo belaisvius. Jauniausiasis, pasimetęs paukščius, kad šoko ant senio... Bet tas tiktai nusijuokė. „Palauk, vaike“ sako. „Ar matai, anodu kaip ramus? Bus ir tau taip, jeigu smarkausi. Bet pasek tu man negirdėtą, nebutą pasaką — geruoju paleisiu tavo brolius ir dar ugnies duosiu.“

Ką darys vaikas, kad kitos išeities nėra? „Duok“, sako „valandėlė pagalvot.“ — „Gerai, galvok“, tarė senis. Po valandėlės vaikas pradėjo sekti: „Klausykis, tėvai“, sako. „Vieną sykį aš ariau pagiry dirvas. Beardamas sutingau, pastačiau jaučius, botkotį į smeigiai ir arimą, atsigiuliau ir užmigau. Man bemiegant atlėkė iš girios genys, išsikėlė botkotis skylė, susikrovė lizdas, pasidėjo kiaušinius, išsišerėjo vaikus ir išsivedė. Pasibundu, žiuriu — jaučiai tam

pos. Prieinu artyn — genikai nuo jų muses berenka. E'nu prie botago, žiuriu — botkotis skylė; kišu ranką — dar šiltas genių lizdas...“ Senis išklaušė tos pasakos ir pagyrė. „Tikrai“, sako, „negirdėta, nebuta“. Pasakui paleido anodu brolius, davė ugnies, išskėpė paukštienos, ir visi skaniai pasivalgė.

SLA. JAUNUOLIŲ DARBUOTĖ

BRIDGEPORT, CONN. SLA. Jaunuolių Baliaus Pavyko.

Lapkričio 26 d. Bridgeporto SLA. jaunuoliai turėjo balių „Moonlight Dance“. Minėtas balius visapusiškai pavyko ir svečiai, dalyvavę baliuje, ilgai jį minės, nes kaip pirmas SLA. jaunuolių balius suteikė tam tikrus įspūdžius. Svečių buvo 416, ką rodo įžangos bilietai. Svečių 90 nuosimtis buvo čiagimės jaunimas. Visi jie linksmi, visi malonūs, kaip kad linksmas pavasario rytas. Musų žilagalvių SLA. narių bei šiaip geros valios svečių per čiagimį jaunimą negalima buvo nē matyt. Kurie ir buvo, tai kamė sėdėjo ir su šypsna ant veido jaunimui geręsi. Jaunimas džiungina musų sielas ir primena mums praeitais dienais.

Svetainė buvo papuosta mėnuliū išvaizda, kuris atrodė vos tik patekęs ir su žvaigždutėmis blizgėjo viršuje. Atrodė lig kad butai po grynu dangumi. Šitą viską įtaisė ir panelės SLA. jaunuolių kuopos išdininė pasakė Pasvečiuotės brolis, gabus elektros žinovas. Svečių buvo iš Stamford dvi SLA. jaunuoles panelės Tareiliūtė ir Klimiūtė. SLA. nariai iš So. Norwalk, Ansonijos ir veik visa SLA. jaunuolių kuopa iš Hartford, Conn. Hartfordo jaunuoliai daugiausiai atsizymėjo.

Petraukose, tarpe šokių, buvo ir programos. Pradedant programą, musų jaunuoliai ėjo „Grand march“. Svečiai juos sveikino ir mėtė popierinius kaspynus ant jų. Užbaigus „Grand march“, visi sustojo ir čia 4-to apskričio SLA. jaunuolių organizatorius ir SLA. P. T. narys, Hartfordo jaunuolis J. Januškevičius pasakė trumpą prakalbą. Potam Bridgeporto jaunuolis Arnoldas Vitkauskas skambino gitarą. Vėliaus pakviesti svetimtaučiai skambino pianą ir dainavo. Baigiant programą, Hartfordo jaunuoliai sudainavo sveikindami Bridgeporto SLA. jaunuolių dainelę antrašte „Bridgeport to SLA. jaunuoliai sveikiname jus“. Autorė minėtos dainelės yra Hartfordo jaunuolė panelė Zofija Januškevičiūtė.

Vėliaus buvo laimėjimas kalakuto. Laimėjo 742 numeris. Laimėtojas buvo svetimtaučis ir nedalyvavęs baliuje. Programi užsibaigus, „Moonlight“ šokiai tęsėsi iki 2-ros val. ryto. Bridgeporto SLA. jaunuoliai į pirmą savo balių specialiai kvietė ir Bridgeporto lietuvių pašelpines draugijas. Musų jaunuolis pinigūškai parėmė šios dr-jos: 51 SLA. kuopa paskyrė iš savo išdo \$500; Lietuvių Jaunų Vyrų Draugija — \$500; Lietuvos Dukterų Draugija — \$500 ir Apšvietos Draugija — \$500.

Mūsų geros valios 51 kuopos nariai, linkėdami savo jaunai kartai gerų pasekiųjų balių, prisidėjo su darbu ir apvertinamoms dovanomis. Ponia J. G. Žukauskienė nupirkė del jaunuolių Lietuvos trispalvio kaspyno, iš kurio buvo padirbti tam tikri ženkleliai, kuriuos turėjo prisigėsus kiekvienas SLA. jaunuolis laike „Grand march“ ir visą laiką. Vincas Žukauskas aukavo 4 dėžes saldainių, kurie leista ant laimėjimo, pelno gauta \$12.00. Ponia B. Jušienė ir ponia Vagnerienė nupirkė galioną šaltakosės. Ponia Persikienė dovanavo 12 bonkų alaus. Vizienė davė bušelį obuolių.

Balius baigėsi antrą valandą ryto. Visi svečiai linksmi ir ramiai skyrėstis namo. SLA. jaunuoliai dėkvoja draugijoms už jų aukas. SLA. 51 kuopos narėms už prisidėjimą su mišiomis dovanėlėmis ir prigėlbėjimą darbe laiki balius. Taip gi jaunuoliai gausiai dėkvoja ir taip skaitingai publikai už tokį gausų jaunuoliams priėjimą. SLA. jaunuoliai pasižada remti senąsias Bridgeporto lietuvių draugijas. Taip ir reikia. Jeigu mes, senesni lietuviai, rėsimės savo jaunuolius, tai musų jaunuoliai rėms musis. A. J. Viznis.

LAISKAS IŠ LIETUVOS.

(Jonukas iš Lietuvos rašo savo pusbroliui, Petrukiui, Amerikoje) Brangus Petreli! — Neseniai pas mus siautė didelė audra. Daug nuostolių mums pridarė. Jaučiamės, kad ir tas augštai gyvenantis dievilis mūs skriaudžia. Na, kaip jauties Kalėdų belaukdamas? Aš jaučiuos išdidžiai. Musų mokykloje šimet įrengus Kalėdine eglaitę. Žadame turėt gerą programą. Aš sakysiu deklamaciją, kurią jau dabar veik atminant moku. Kiti vaikai ir gi deklamuos. Mokytojas sako, kad visiems, kurie gerai mokomės, bus duodama dovanos. Tokio parengimo mes dar niekad neturėjom ir visi tos iškilmės labai laukiame.

Neseniai gavau laišką iš tos mergaitės, ką musų apylinkė iš Amerikos parvykus viešėdinti. Rašo, kad jai sekasi gerai. Apie Lietuvą ji ir dabar prisimena. Ypač jai prisimena Lietuvos vaikų ir mergaičių gerumas. Sakosi, jei tik aplinkybės leis, tai ir vėl kada nors Lietuvos pažiūrėt parvažiuos.

Šiaip mes labai skurstame. Pasitaikė toki blogi orai, o šaltis taip gi nemažas. Mokyklon, kaip ir kitais metais, einu pėčias gana toloką galą. Bet džianguos, kad galu eiti, nes labai trokštu mokytu būti. Linkiu linksmų Kalėdų tau ir visiems Amerikos lietuviams jaunuoliams. Lauksiu tavo laiško. Bučiuoju tave. Tavo pusbrolis. Jonukas.

J U O K A I

Apšies ir be jo. — Jonuk, tu privalai mokyti angliskai. Atsimink, kad angli kalba labai išsiplatinusi. Ją vartoja apie 200 milijonų žmonių. — Na, jei tiek daug žmonių tą kalbą vartoja, tai jie galės apšiesi ir be manes, — atsakė labai nemėgstas angli kalbos Jonukas.

Vytautas Didysis ir Jo Reikšmė Lietuvų Tautai

Rašo PETRAS URBANAČIUS

KETURIOLIKTAS ir penkioliktas amžiai, tai du svarbiausiu amžiū Vidurinėje Gadynėje Europoje. Su Vytautu Senovės Lietuva sužibėjo, bet su Jo mirtimi visiškai neužgeso, ir tik už 500 m. atsisteigė Lietuva, nebe Naujoji, bet liekana tos Senosios...

Gal jokia kita tauta nebus tiek pergyvenusi, kiek lietuvių tautai jau teko pergyvent. Apsigyvenę Baltijos pamary jau nuo maždaug 3000 metų, lietuviai turėjo ir dar po šiai dienai turi savo ypatingą civilizaciją. Kuomet kitos tautos dar tik vystėsi, mūsų prabociai ramiai sau gyveno ir klausėsi vaidlyų giesmės bei dainavo kanklių garsams. Niekas šiandien negali pasakyti, kad musų prabociai buvo žemos kultūros. Šviesioje grekų ir rymiečių tobulybės gal lietuvis ir skyrėsi šiuo ar tuo, bet prieanant prie žmogystės pavaizdos jis augštesnį stovį užėmė. Kur yra šiandien rymiečių ir grekų viešpatystės?! — Pranykusios... Išnyko ir jų kalbos. Lietuvių tauta, Vytauto Didžiojo pastangomis, likosi išgelbėta. Mes gal ir negalime šiuo laiku jį atitinkamai pagerbti, bet tinkamą pagarbą jam atiduos musų ateinančios gentkartės. Šiandien Lietuvoj yra statomi paminklai Vytauto atminimui, dainos pinamos jo vardu ir iškilmės pašvęstos jo mirties sukaktuvėms. Ir tai nevien Lietuvoj. Po visas žemės svėtimas šalis išsiplašiusieji sunęs ir dukterys ir jų ainiai — lietuviai, patų atsidėjimą ir sąjauzmą Vytautui turi, nes šie metai tai sueitis 500 m. kai jis miręs. Vytautas gyvas budamas suspėjo sau nemirtinus paminklus pasistatyti. Šiandieninė Lietuvos Respublika esanti jo paminklu! Vargiai benorėtų Vytautas geresnio atminimo kaip kad turėjimas po savo mirties nepriklausomą Lietuvą.

Po Vytauto galvos, lietuviams visokiose apylinkybėse teko atsisturt. Anglų rašytojas Edward A. Freeman savo veikalė „The Historical Geography of Europe, 1903 — pirmame perskyrime „Waves of Aryan Settlement“, 15 puslapy, šiaip apie lietuvių nukalba: „But beyond the Teutons and Slavs lies yet another Aryan settlement, one which, in a purely philological view, is the most interesting of all, the small and fast — vanishing group which still survives in Lithuania and the neighbouring lands. Of these there is historically really nothing to be said. On the eastern shores of the Baltic we find people whose tongue comes nearer than any other European tongue to the common Aryan model; but we can only guess either at the date when they came thither or at the road by which they came.“

Tas rašytojas kalba ir daugiau apie lietuvius: „But besides the slaves of Poland and Russia, our survey takes in also the ancient races by which both Poland and Russia were so largely cut off from the Baltic. Down to the middle of the twelfth century notwithstanding occasional Polish or Scandinavian occupations, those races still kept their hold of the whole Baltic north — eastwards from the mouth of the Vistula. The non Aryan Finns, besides their seats to the north, still kept the coast of Esthland and Livland, in Latvi shape Esthonia and Livonia, from the Finnish gulf to the Duna and slightly beyond, taking in a small strip of the opposite peninsula of Samigola or Semigalia, the Semaites of Samogitia to the south, the proper Lithuanians south of them, the Jatvages, Jatvingi — in many spellings — forming a Lithuanian wedge between the Slavonic lands of Mazovia and Black Russia. The Lithuanians, strictly so called, reached the coast just north of the Niemen; from the mouth of the Niemen to the mouth of the Vistula the coast was held by the Prussians. Of these nations, Aryan and non-aryan, the Lithuanians alone founded a national dominion in historic times. The history of the rest is simply the history of their bondage, sometimes of their uprooting.“

Kas daugiau padarys tokį įspudį, kaip kad įvairių rašytojų užrašai šioje sutraukoje pakartoti. O rašlavinės medžiagos, liečiant lietuvius, daug pas kitas tautas randasi! Ji visa dar nesutuokta. Musų istorikas, Simanas Daukantas po visą vakarinę Europą iškeliauo rinkdamas medžiagą del istorijos lietuvių tautos. Buvo jisai ir Anglijoje. Bet jo istorija nėra pilna, kaip jis pats sako, tiktai išdėstymas didesnių veikalų ar karionių Lietuvos žmonių.

Prof. Edwin A. Grosvenor, aprašydamas Europą „The National Geographic Magazine“ leidiny, gruodžio, 1918 m., — XXXIV, No. 6 laidoje, straipsny „The Races of Europe“ autentiškai prakalba lietuvių klausimu einant po šia antrašte: „The graphic epitome of a never ceasing human drama. The aspirations, failures, achievements, and conflicts of the polyglot people of the most densely populated continent.“ — Lithuanians, ant puslap'o 465, tarp kitko, išdidžiai prašneka: „In the 13-th century

they developed an independent State, which finally extended from the Baltic to the Black Sea. They suffered horribly from the merciless Brothers of the Sword and the Teutonic Knights, of the St. Mary's Hospital at Jerusalem and the Knights, or Brothers, of the Sword, at first purely philanthropic, were organized during the Crusades. Afterward installed on the Baltic and became military, they employed fire and sword to Christianize the wild natives and reduce them to servitude.“ (Pareiškimas „wild natives“, — ar kryžikių taip įsivaizduota buk lietuviu „laukiniu“ buta, ar straipsnio rašėjo?)

Beje, „The Lithuanians remained pagan until their Duke Jagellon, in 1386 married the beautiful Polish Queen Jadwiga, shortly afterward accepted Christian baptism and ordered obedient subjects to do the same“. Ištikro taip ir buvo užsipirpta, bet čia Vytautas savo geležine ranka pasirodė. Ir minimas rašėjas tęsia savo pasakojimą:

„Thenceforward they shared all the vicissitudes of the Poles. It was a Lithuanian commander, with an army mainly Lithuanian who inflicted on the Teutonic Knights the crushing defeat at Tannenberg in 1410. Poverty and wretchedness had been for their almost invariable lot. Though an agriculture people, the land is almost wholly held by great Polish and German owners. The Russian land laws, devised in the interest of the peasantry, accomplished no more for them than for the Esths and the Letts. Many Lithuanians have emigrated to the United States, where they show themselves simple, honest and industrious...“

Excellent soldiers, they fought valiantly in the Russian ranks during the last war. About half of the 3,000,000 Lithuanians live outside the limits of the former Baltic Provinces.“ Ir galų gale, sako:

„Lithuanians and Letts today feel the thrill of national consciousness. They would like to stand before the world as independent nations...“

Gerbiamas skaitytojai, atsimink, jog Lietuva tuo laiku dar po Rusijos jungu tebebuvo! Musų istoriką Daukantas taip gi atidainigai kalba ir į prideramą vietą tarp istorijos Didvyrių Vytautą aprašo: Kai jo eita kovon prieš totorius; Vorkslas upės mušio pralaimėjimas — žodžiu, jei Vytautas but pergalėjęs anuo metu savo priešus totorius, jis, beabejonės, būtų užėmęs nekuriuos Azijos žemės ruožtus ir būtų užvaldęs visą Europą — ir mes, šios gentkartės, šiandien apraudojam į Vorkslas upės mušio pralaimėjimą. Kaip ten atsitiko, mes gal ir tikrai nesužinosime, tačiau žemaitija prieš Žalgirio mušį buvo kryžikių globoje. Istorija sprendžia, kad žemaitija buvusi nupirkta kryžikių 1384 metuose. Bene Vytautas mardos ją užstatė vokiečiams kryžieiviams taikos sutarties prasme. Neužmirškime, jog tikrai yra žinoma, kad prisiejo net ir savo du sunu kryžieiviams užstatyti delei taikos palaikymo, turbut ilgesniam laikui. Kryžieiviai jo sunus nužudė. Be visokių užrašų Lietuvos žmonių kalboje yra išlikusi viena žinia, būtent „vienas kunigaikštis dalį žemaitijos vokiečiams pardavė“. Sekant teisybės keliu, tiek galima pasakyt, jog abudu, Vytautas ir toji gadynė, kurioje jisai gyveno, turėjusiu sprendžiamo pasireiškimu lietuvių tautos išbujojime. Edward A. Freeman, istorikas Europos Geografijos rašytojas žymiai atvaizduoja tų laikų Lietuvą:

„The thirteenth century was the special time when Teutonic dominion spread itself over the Baltic lands. It was also the time when heathendom gave way to Christianity at nearly every point of those lands where it still held out. But while the old creeds and the old races were giving way, a single one among them stood forth for a while as an independent and conquering state, the last heathen power in Europe. While all their kin folk and neighbours were passing under the yoke, the Lithuanians, strictly so-called, showed themselves the mightiest of conquerors in all lands from Baltic to Euxine.“

Simanas Daukantas Žalgirio mušį paskelbia, „Žalgirio mušio pergalės diena, tai slaučiausia bei garbingiausia diena lietuvių istorijoje.“ Vytautas — didžiausias 14—15 amžiaus žmogus!

— Vienas vokiečių inžinierius išrado budą, kaip pagaminti kuro medžiagą iš nendrių cukraus. Ši kuro medžiaga busianti geresnė ir pigesnė už benzina.

*** — Amerikoje yra už tiek aukso, kad jį pardavus kiekvienam Amerikos gyventojui tektų po 320 dolerių.

S. L. A. Reikalai

PROTOKOLAS

SLA. Pastoviųjų Komisijų susirinkimo, įvykusio lapkričio 6 ir 7 d., 1930 m., Pennsylvania Hotely, New York City.

Susirinkimą atidarė SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos pirmininkas adv. F. J. Bagočius. Susirinkime dalyvauja SLA. pastoviųjų Komisijų sekamas sąstatas:

Kontrolės Komisijos nariai: J. V. Grinius, Ks. Strumskis ir J. Glaveckas.

Finansų Komisijos nariai: Adv. A. Olis, Geo. J. Stungis ir K. J. Mačiukas.

Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos nariai: Adv. F. J. Bagočius, Adv. N. Rastenis ir Adv. J. P. Uvikas.

Specialės Waterburio Komisijos nariai: Adv. C. M. Lukošius, J. Tareila ir S. Senkus.

Istatų Komisijos pirmininkas P. W. Birštonas.

Apšvietos Komisijos pirmininkas Dr. M. J. Vinikas.

SLA. Legalis Patarėjas Adv. J. S. Lopatto.

Su patariamuoju balsu dalyvauja „Tėvynės“ redaktorius S. E. Vitaitis ir „Tėvynės“ Redakcijos bendradarbis Pr. Bajoras.

1. Nutarta rinkti šio susirinkimo prezidentus iš pirmą rinkti sekretorius. Išrinkta pirminku P. W. Birštonas, sekretorium — S. E. Vitaitis.

2. Finansų Komisijos pirmininkas adv. A. Olis raportuoja, kad Finansų Komisija yra atlikus tai, ką SLA. 36-tas Seimas yra įsakęs Komisijai atlikti reikalinge ištyrimo duotos SLA. paskolos \$25,000 sumoje J. Ažunariui iš Waterbury, Conn. Adv. A. Olis praneša, kad Finansų Komisija Specialės Komisijon, sulig Seimo nutarimo, paskyrė J. Tareilą, adv. C. M. Lukošų ir S. Senkų, SLA. 11 kuopos narius iš Waterbury, Conn.

3. Specialės Komisijos nariai, J. Tareila ir adv. C. M. Lukošius preliminariai raportuoja iš šios Komisijos veikimo.

4. Adv. A. Olis skaito anglų kalboj faktų sutrauką, kurią patiekė Finansų ir Specialės Komisijos.

Posėdis pertrauktas pietums 1:30 val. po pietų, nutarius susirinkti 2:30 val. po pietų.

POSEDIS ANTRAS.

Antrą posėdį atidarė pirmininkas P. W. Birštonas 2:30 val. po pietų. Posėdy dalyvauja visi Komisijų nariai ir visi dalyviai, dalyvavę priešpjetiniam posėdy.

Adv. A. Olis toliaus skaito faktų sutrauką.

5. Specialės Komisijos vardu raportuoja adv. C. M. Lukošius iš Komisijos veikimo. Raportą skaito angliškai, papildydamas žodžiu.

6. Adv. A. Olis skaito angliškai Finansų Komisijos raportą ir jos rekomendacijas.

7. Iškliausius Specialės ir Finansų Komisijų raportus, Kontrolės Komisijai kviečiant, įnešta, paremta ir nutarta dalyvauti visoms esančioms Komisijoms bendrame posėdy su Kontrolės Komisija apsvartymui ir nutarimui kokią akciją imti išsprendimui J. Ažunario-P. Devenio paskolos reikalo, kuris būtų galima baigti Susivienijimo naudai.

8. Svarstoma papunkčiui Finansų Komisijos patiekti faktai, įrodantį Pildomosios Tarybos apsilankymus su reikalinga tvarka, kuri užtikrintų Susivienijimo investimentams saugumą.

9. Įnešta, paremta ir nutarta konstatuoti faktą, kad J. Ažunariui-P. Deveniui paskolos davimo čekis. Laiškas yra sekamas:

JOHN S. LOPATTO
Attorney at Law
391-2-3-4-5 Dime Bank Bldg.,
Wilkes Barre, Pa.

Miss P. Jurgeliute,
Sec. Lith. All. of America,
New York City.

My dear Miss Jurgeliute:

In re mortgage loan to Jacob Azunaris of Waterbury, Conn., I have examined the deed, mortgage and note and I find the same to be in proper form. After the same are properly signed and acknowledged the loan of twenty five thousand (\$25,000) dollars may be made by the Lithuanian Alliance of America. The money should be sent to some Trust Company at Waterbury with instructions to pay the money over upon the execution and signing of the deed, mortgage and the note by the parties and upon payment of all the liens that may be against the property in question.

The title should be guaranteed by the title company up to date of the execution of the papers and loan made.

Respectfully yours
John S. Lopatto.

17. Susirinkimas konstatuoją faktą, kad Waterbury Savings Bank kovo mėnesy, 1927 m., įkainavo J. Ažunario-P. Devenio nuosavybę, 9 Cooke St., Waterbury, Conn., vertėje \$16,000, pasiūlydami P. Deveniui \$8,000 pirmo morgiečio paskolą. O dabar morgiečiai ir neinteresuoti nuosavybės įkainavimo žinovai šią nuosavybę įkainavo nuo \$14,600 iki \$17,000.

18. Šis susirinkimas atrado, kad kovo 27 d., 1927 m., SLA. Pildomoji Taryba užgryrė ir nutarė duoti J. Ažunariui-P. Deveniui paskolą \$25,000 sumoje be jokio rimto ištyrimo, ar ši paskola yra saugi ir ar nepedidėlė.

19. Susirinkimas atranda, kad pasekme augščiaui išdėstyti faktų buvo tas, jog SLA. visiškai prarado sumą \$25,000, nušimčius ant tos sumos nuo gegužės 3 d., 1927 m., iki šiai dienai, prieg tam \$1,700 užmokėtus padengimui taksų ant tos nuosavybės, sulig patvarkymo Prezidento S. Gegužio ir Sekretoriaus P. Jurgeliutės, taipgi advokatų ir investigatorių išlaidas, viso sumoje apie \$32,000.

20. Įnešta, paremta ir nutarta išrinkti komisiją iš penkių asmenų, kurie patieks galutinas išvadas akyvaizdoje augščiaui išdėstyti faktų. Komisijon išrinkta: Adv. F. J. Bagočius, Adv. A. Olis, Dr. M. J. Vinikas, J. V. Grinius ir Adv. C. M. Lukošius.

21. Įnešta, paremta ir nutarta, kad iškliausyti ir tuos Pildomosios Tarybos narius, kurie dar neiškliausyti ir kad galutinai iškliausyme Pildomosios Tarybos narių būtų pasamdyta stenografė pilnem užrašymui klausimų ir atsakymų.

Trečią posėdį pirmininkas P. W. Birštonas uždarė 12 val. dieną, nutarius ketvirtą posėdį pradėti 2 val. po pietų.

POSEDIS KETVIRTAS.

Ketvirtą posėdį pirm. P. W. Birštonas atidarė 2:30 val. po pietų. Posėdy dalyvauja visi trečiame posėdy dalyvavę dalyviai.

Sekretorius S. E. Vitaitis perskaito trečio posėdžio protokolą, kuris priimtas su pora techninių pastabų, kurios vietoje įrašytos į protokolą.

15. Susirinkimas sutinka su tuo faktu, kad Title Guarantee Certifikatas P. Devenio gautas iš Title Guarantee Kompanijos lapkričio 7 d., 1927 m., ir perduotas SLA. Centru, kuris lapkričio 29 d., 1927 m., pasiūstas SLA. legaliam patarėjui adv. J. S. Lopatto ir pastarasis SLA. Sekretoriui P. Jurgeliutei davė sekamą atsakymą:

JOHN S. LOPATTO
Attorney at Law
391-2-3-4-5 Dime Bank Bldg.,
Wilkes Barre, Pa.

Miss P. Jurgeliute,
Sec. Lith. All. of America,
307 W. 30-th St.,
New York City.

In re Mortgage of Jacob Azunaris

My dear Miss Jurgeliute:

I examined the documents in the above matter as per your request and I find the same properly executed. However, there was no appraisal of the property. I suppose the appraisal is filed in your office. If not it should be.

Respectfully yours
John Lopatto.

Taip pat susirinkimas sutinka, kad SLA. 36-tam Seime advokatų komija ištyrus SLA. 11 kuopos patiektus dokumentus oficialiai pripažino, kad augščiaui minėtas Title Guarantee Certifikatas yra suklastuotas.

16. Susirinkimas konstatuoja faktą, kad SLA. legalis patarėjas adv. J. S. Lopatto iš kovo 11 d., 1927 m., laiškų nurodė SLA. Sekretoriui P. Jurgeliutei kaip turi būti įteiktas J. Ažunariui-P. Deveniui paskolos

by authority of the 36-th Convention, and upon information of the Finance Committee of T. L. A. of A. charged that in the matter of the investment of monies amounting to \$25,000 belonging to T. L. A. of A. on or about April, 1927, in a mortgage and note signed by Jacob Azunaris, upon property at 9 Cooke St., Waterbury, Connecticut, T. L. A. of A. sustained a loss of about \$25,000 and interest and \$1,700 taxes advanced, and that in the matter of authorizing said loan and investment the Executive Board composed of Stasys Gegužis, Victor Kamaraszkas, P. Jurgeliute, Thomas Pauxtis, Dr. Klimas, M. A. Raginskas, J. M. Danielius

(a) violated Sec. 10 of the Fraternal Benefit Act of Pennsylvania, and Art. 4, Sec. 404, sub-paragraph "B" of Pennsylvania Insurance Act, and

(b) violated Art. 6, Sec. 5 of the By-Laws of T. L. A. of A. and

(c) neglected to use ordinary and reasonable care in investigating said loan, and

(d) neglected to use ordinary and reasonable care to collect principal and interest upon said loan.

COMPLAINT NO. 2.

Referring to the loss net out in Complaint No. 1 referring to the Jacob Azunaris loan in Waterbury, Connecticut, it is further charged that in the matter of administering the payment of monies in said loan in the sum of \$25,000, the loss was furthered in that P. Jurgeliute, as Secretary,

(a) violated the instructions of attorney J. S. Lopatto, Legal Counsel for T. L. A. of A. written on March 11, 1927, to her and

(b) violated Art. 4, Sec. 5, Par. "A", Page 13, Line 10 of the By-Laws of T. L. A. of A. and Par. "C" of the same article and section on page 14 and,

(c) that she neglected to use ordinary and reasonable care in ordering the payment of \$1,700 on or about May, 1930, for back taxes upon the property in question.

COMPLAINT NO. 3.

Referring to the loss set out in Complaint No. 1 referring to the Jacob Azunaris loan in Waterbury, Connecticut, it is further charged that in the matter of administering the payment of monies in said loan in the sum of \$25,000, the loss was furthered in that S. Gegužis, President,

(a) violated Art. 4, Sec. 3, Par. "A" of the By-Laws of T. L. A. of A. and

(b) that he neglected to use ordinary and reasonable care in ordering payment of \$1,700 on or about May, 1930, for back taxes upon property in question.

Komisijos rekomendacijos vienbalsiai priimtos kaip galutinai nustatytas skundas ir kaltinimai Skunde No. 1 išvardintiems Pildomosios Tarybos nariams.

23. Pakviesta Pildomoji Taryba į Pastoviųjų Komisijų susirinkimą tarti savo pasiteisinimo žodį ir atsakyti į jai daromus kaltinimus. Atėjus Pildomosios Tarybos nariams į Komisijų susirinkimą, pirmiausiai įteikta Prezidentui S. Gegužiiui Skundų No. 1 ir No. 3 kopijos, Sekretoriui P. Jurgeliutei įteikta Skundų No. 1 ir No. 2 kopijos, Daktarui Kvotėjui Dr. E. G. Klimui ir Iždo Globėjui M. A. Raginskui įteikta Skundo No. 1 kopijos. Po skundais pasirašo: Kontrolės Komisijos pirmininkas J. V. Grinius, Finansų Komisijos pirmininkas Adv. A. Olis, Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos pirmininkas Adv. F. J. Bagočius.

24. Klausinėjami Pildomosios Tarybos nariai atskirai sekama tvarka:

a) Klausinėjamas SLA. Prezidentas S. Gegužis anglų kalboje. Klausimus ir atsakymus stenografė pilnai užrašo.

b) Klausinėjama SLA. Sekretorius P. Jurgeliute lietuvių kalboje be stenografiškų užrašų.

c) Klausinėjamas SLA. Daktaras Kvotėjas Dr. E. G. Klimas lietuvių kalboje be stenografiškų užrašų.

d) Klausinėjamas SLA. Iždo Globėjas M. A. Raginskas lietuvių kalboje be stenografiškų užrašų.

e) Dar kartą klausinėjama S. L. A. Sekretorius P. Jurgeliute lietuvių kalboje be stenografiškų užrašų.

Pasibaigus klausinėjimui pa-

stabas principaliu ir svarbiausiu šio Komisijų susirinkimo nutarimu, butent dėl priimtos rezoliucijos, kuri yra galutinomis šio susirinkimo išvadamis ir rekomendacijomis Pildomajai Tarybai. Kai kurie padariusieji pastabas net reikalauja, kad tos jų pastabos būtų pridėtos prie protokolo, jei negalima jas inkorporuoti į pačią rezoliuciją. Todėl matau butinu čionai pacituoti tas dalyvių pastabas prie rezoliucijos, nes nemanau, kad dabar būtų galima pačią rezoliuciją papildyti tokia prasme, kaip tose pastabose reikalaujama. Pastabos yra sekamos:

J. V. Grinius: Nesutinku, kad šiame SLA. Pastoviųjų Komisijų susirinkimo protokole būtų įrašyta, jog Devenis yra didžiausias kaltininkas, nes: a) Devenis dar nesugauts ir nebuvo klausinėjamas; Devenio tikroji prasikaltimo dar nežinome; gal už Devenio ar prie Devenio yra ir daugiau asmenų, kurie tame reikale gali būti daugiau ar mažiau kalti; b) Kadangi šiame susirinkime tokis tarimas nebuvo padarytas, todėl nei protokole negali būti įrašytas; c) Devenio nusikaltimą bus galima žinoti tik tada, jei Devenį kada nors sugaus ir atitinkamą tyrinėjimą, bei tardymą jam padarys.

J. Glaveckas: Aš manau būtų nesąmonė Komisijoms pasmerkti Devenį, kaip džiausį šiame Susivienijimo nuostoly kaltininką. Jo nusikaltimas buvo aiškus kai tik iškilo šis incidentas, t. y. praėjusiam SLA. Seime ir dabar Komisijų posėdžiuose ir tyrinėjimuose Devenio prasikaltimas nepadidėjo ir nesumažėjo. Pagaliau, mes Devenį Komisijų susirinkime neturėjome ir nežinom ką jis mums būtų pasakęs. Mano gi nuomonė yra, kad didesnė kaltė yra tu, kurie stovėjo Susivienijimo sargyboje ir be jokios atodairos davė tokią didelę sumą pinigų, o ne to, kuris pinigų ėmė. Tačiau Pildomoji Taryba, jeigu gali Susivienijimo nuostolius atgauti iš Devenio-Ažunario, tai ko ji laukia? Juk niekas Pildomajai Tarybai tame netrukde ir netrukto.

Ks. Strumskis: Aš nematau pataisos paskutinės rezoliucijos, kurioje yra apleistas paragrafas: „Didžiausiu kaltininku šios paskolos yra Devenis ir kad iš jo Pildomoji Taryba privalo išieškoti nuostolius.“

Adv. F. J. Bagočius: Sutinku, kad aiškiai būtų užrekorduota, jog tikrieji kaltininkai to smugelio buvo Devenis ir Ažunaris.

Adv. J. P. Uvikas: Kaslink neminėjimo Devenio ir Ažunario paskutinėje rezoliucijoje, aš dariau sekamas išvadas:

Bendras Komisijų posėdis savo tardyme ar tyrinėjime turėjo tam tinkamai prirengtą skundą ir reikalavimą rezignacijų iš nekurių Pildomosios Tarybos anrių, kurį pridavė Specialės Waterburio Komisija, sulig pereito SLA. Seimo patvarkymo sudaryta. Ši Specialės Komisija pridavė netik savo tyrinėjimo davinius, bet kartu ir savo nuosprendį prasikaltimo ir taipgi reikalavo, arba galima sakyti nors nurodė kokia bausmė apkaltintiems reikla pasikirti. Čia Devenio ir Ažunario prasikaltimas visai neįeina į mūsų bendrą Komisijų tardymą ir todėl jų pamėnėjimas bendro komisijų rezoliucijoj neturėtų reikšmės. Kad Devenis ir Ažunaris abudu kalti civiliu prasizengimu (t. y. pinigiskai), nėra jokio klausimo. Vienas tikrai, o gal ir abudu, kriminaliai yra prasikaltę. Tas gali būti visiems matoma ir be bendro Komisijų nuosprendžio.

Todėl aš nematau jokio reikalo minėti rezoliucijoj Devenio ir Ažunario prasikaltimą ir mįšyti kartu su atsakomybe

25. Apsvarsčius Pildomosios Tarybos narių pasiteisinimus į jiemis daromus kaltinimus ir imant domėn jų atsakymus, į pastatytus tardytojų klausimus, įnešta, paremta ir nutarta pripažinti Pildomosios Tarybos narius, Skunde No. 1 išvardintus, prasikaltusius kaip šio susirinkimo surasta Skunduose No. 1, No. 2 ir No. 3, kurių kopijos įteikta augščiaui išvardintiems Pildomosios Tarybos nariams, atmetant Skundo No. 2 paragr. (c) ir Skundo No. 3 paragr. (b), kurie taikomi SLA. Prezidentui S. Gegužiiui ir Sekretoriui P. Jurgeliutei už sutikimą išmokėti užsilikusius miestui taksus sumoje \$1,700 ant mimos J. Ažunario-P. Devenio nuosavybės. Už įnešimą paduota 11 balsų, 4 turinti teisę balsuoti susilaikė nuo balsavimo.

26. Įnešta, paremta ir nutarta, kad nei vienas šio susirinkimo dalyvių nekandidatuotų į pasidariusias tuščias vietas Pildomoj Taryboj, jei delei šio susirinkimo nuosprendžio ir rekomendacijų Pildomajai Tarybai, pasidarytų tuščios vietas Pildomoj Taryboj.

27. Visą padėtį išsėmiamai apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta priimti rezoliuciją, kuri bus galutinomis rekomendacijom's Pildomajai Tarybai. Rezoliucija patiekta anglų kalboje, kuri yra sekamo turinio:

The Control Committee, having invited the Committees of Finance, Grievance, and the Special Committee of Waterbury, and the Chairman of the Committee on Education, and the Chairman of the Legal Committee, having in joint session found the Executive Board consisting of S. Gegužis, P. Jurgeliute, Dr. Klimas and M. A. Raginskas, guilty of the charges in the Complaints heretofore filed herein as No. 1, No. 2 and No. 3, and recommend to the present Executive Board as follows:

That altho the request for resignation from office of the above mentioned persons might under ordinary circumstances be justified, yet this Committee tak'ng in consideration their long term of service in the organization, and in view of the present circumstances, and further in view of the fact that additional safeguards are now in force for the protection of the safety of investments of the Alliance, and for the best interests of the organization we do not recommend that resignations of the above mentioned persons be requested.

We further recomend that the Executive Board adhere to and enforce the methods in force to the fullest extent to protect the further investments of the monies of the Alliance.

We Further recomend that the Executive Board require all guilty persons to restore to the Alliance the amount of losses sustained in this case.

Ketvirtas posėdis ir kartu S. L. A. Pastoviųjų Komisijų susivienijimo rezoliucijos priėmimo baigėsi. Pirmininkas P. W. Birštonas ketvirtą posėdį uždarė 11:45 val. vakare.

S. E. Vitaitis,

SLA. Pastoviųjų Komisijų Susirinkimo Sekretorius.

PASTABOS REZOLIUCIJOS KLAUSIMU.

Kadangi delei laiko stokos nebuvo galimybės SLA. Pastoviųjų Komisijų susirinkime perskaityti paskutinio posėdžio protokolą, tad prisėjo išsiuntinėti visiems susirinkimo dalyviams paskutinio posėdžio turinio užgirti. Be kitų techninio pobūdžio pastabų, kai kurie susirinkimo dalyviai padaro pa-

SLA. Kalendorius

APSKRICIŲ BEI KUOPŲ PARENGIMAI

WILKES BARRE, PA. — SLA. 35 ir 115 kuopos rengia didelį balių trečiadieny, gruodžio 31 d., prieš Naujus Metus vakare, B. Patelino salėje, 53 Bank St. Šis Naujų Metų sutikimo balius tęsis per visą naktį iki 5 val. ryto. Visi į Naujų Metų sutikimo balių!

GRAND RAPIDS, MICH. — SLA. 60 kuopos linksmas bankietas įvyks trečiadieny, gruodžio 31 d., Sv. Jurgio Dr-jos svetainėje. Pradės lygtai 7:30 val. vakare. Bus nepaprastai gražus parengimas užbaigimui senų metų ir sutikimui Naujų Metų. Atsivieskite ir savo vaikučius, nes bus papuošta Kalėdų Eglaitė ir bus duodamas vaikams dovanas.

WORCESTER, MASS. — SLA. 318 kuopa rengia šokių susisau 3 d., 1931 m., Lietuvių Ukėšų Klubo salėje, 12 Vernon St. Visi kviečiami dalyvauti pirmame naujų metų SLA. 318 kuopos parengime — dalyvaucite visi, seni ir jauni. Bus gera orchester, kuri gros lietuviškas polkas — visi busite patenkinti.

WORCESTER, MASS. — SLA. 358 kuopa rengia vakariene pagerbimui savo nario Viktoro Verkausko iš West Point, kuris praleis Kalėdų šventę Worcester. Vakariene įvyks gruodžio 28 d., Lietuvių Ukėšų Klubo salėje, 12 Vernon St. Pradžią 7 val. vakare. Įžanga maža — tik 50c. Vakariene bus gera, su programu ir kitais pamarginimais. Pelnas skiriamas tiems SLA. nariams apmokėjimui duokliu į Susivienijimą, kurie dėl bedarbės neišsigali užsimokėti.

Pildomosios Tarybos narių. Reikalinga mėginti atgauti Susivienijimo nuostolius ir imti tinkamus žingsnius teisme apkaltinimui Devenio ir Ažunario. Reikia manyti, kad Pildomoji Taryba pilnai ir nuodugniai tuo reikalui rupinasi.

Adv. N. Rastenis — be jokių pastabų užgria Komisijų susirinkimo dalyvių suformuluotus sumanymus dėl protokolo pataisų ir jo paskelbimo „Tėvynėje“. Rezoliucijos klausimų jokių pastabų nedaro.

Adv. C. M. Lukošius: Mano nuomone, protokolas turėtų būti primtas taip, kaip parašytas, tik reikėtų pridėti pastabą kaslink patraukimui atsakomybėn P. Devenio, nes tas buvo nutarsta stovint visiems Komisijų nariams prieš pat posėdžio pabaigą.

J. Tareila: Komisijų tarimą palikti tokiu, kokiu jis buvo nutartas, t'k su pridėjimu, kad Devenį patraukti atsakomybėn už suklastavimą dokumentų.

S. Senkus: Tarimas kaslink Devenio prasikaltimo yra apleistas, kas yra butinai reikalinga į protokolą įtraukti.

P. W. Birštonas — į paskutinę krivulę iki gruodžio 15 d. nieko neatsakė, tačiau pirmiau yra pareiškė savo nuomonę dėl Komisijų susirinkimo priimtos rezoliucijos ir net naujai pertaisytą rezoliuciją, kai kuriems Komisijų susirinkimo dalyviams yra pasiūles. Savo rezoliucijoj p. Birštonas tarpe kito sako, kad Pildomoji Taryba buvus tik „auka konspiracijos, kurioje dalyvavo Jokubas Ažunaris ir P. Devenis su kitais šiam susirinkimui nežinomais asmenimis“, todėl p. Birštonas siulo Pildomajai Tarybai sekamą galutiną rekomendaciją: „Toliaus mes rekomenduojame, kad Pildomoji Taryba tęstų šio reikalo tyrinėjimą ir dėtų visas pastangas prasikaltus konspiracijoj ar prigavystę asmenis patraukti atsakomybėn ir išreikalauti iš jų atlyginimą panešyti nuostolius.“

Dr. M. J. Vinikas: Devenio ir Ažunario vardai neįdėti į susirinkimo paskutinę rezoliuciją tiksliai, delei stokos pilnu davinų apie juos. Juk Devenis šios paskolos nuo SLA. negavo, ji buvo duota visai kitam asmeniui. Nuo p. Ažunario gi yra

jo pareikimas po priesaika, kad jis jokios paskolos nuo S. L. A. niekad neprasė ir niekad negavo. Kas tikrai pinigų gavo, susirinkimas dokumentaliai nežino, nes „certified“ čekis, kuriuo pinigai buvo išmokėti, susirinkimui nebuvo pristatytas. Beje, protokole nepažymėta, kad susirinkimo nusistatymu, paskutinėje rezoliucijoje įvardinami tik tie Pildomosios Tarybos nariai, kurie buvo asmeniniai tardomi susirinkime ir kad nepažymėjimas kitų, buvusių tuo laiku Tarybos narių, nepaliuosuoja juos nuo atsakomybės.

Finansų Komisijos nariai — Adv. A. Olis, Geo. J. Stungis ir K. J. Mačiukas, del rezoliucijos padaro bendrą sekamą pareiškimą: Nesutinkame, kad būtų galima keisti rezoliuciją, kuri buvo susirinkime priimta, nes ji teisingai užprotokoluota ir dabar galima taisyti tik tuos paragrafus protokolo, kurie klaidingai arba neteisingai skamba ar pasako kas buvo nutarta.

S. E. Vitaitis, SLA Pastoviųjų Komisijų Susirinkimo Sekretorius.

SLA APSKRIČIU DARBUOTĖ

IŠ SLA. 4-to APSKRIČIO VALDYBOS SUVAŽIAVIMO.

Lapkričio 30 d. įvyko SLA. 4 apskričio valdybos suvažiavimas pas p-us Januškevičius, Hartford, Conn.

Suvažiavime dalyvavo visi valdybos nariai: pirm. J. Tareila, vice pirm. P. Kupstas, sekr. A. Birieta, išdinininkas A. J. Viznis, išdo globėjai J. Januškevičius ir V. Vitukinas, organizatoriai B. Vedeikis ir J. Januškevičius Jr., taipgi advokatas C. M. Lukošius.

Suvažiavimas buvo šaukiamas reikale 4-to apskričio išdo ir jaunuolių klausimu, kaip kuodaugiausia jaunimo prirašyti prie Susivienijimo.

Pirma sesija buvo pradėta 10:30 val. ryte. Išklaustas raportas adv. C. M. Lukošiaus. Raportas priimtas ir suteikta jam daugiau instrukcijų reikale atieškojimo apskričio išdo. Po pirmajai sesijai, ponai Januškevičienė pakvietė visus ant pietų.

Po pietų buvo svarstyta organizacijos reikalai iki 6 val. vakare. Nutarta SLA. 4-to apskričio jaunuolių šią vasarą surengti pikniką.

Nutarta iš SLA. Centro gauti tam t'krų agitatyviškų lapečių organizavime narių, ypatin-gai jaunuolių.

Nutarta kuolabiausia darbuotis apskirtyje prirašinėjime naujų narių. Abu organizatoriai pasidžėjo darbuot's sulig savo geriausio supratimo, palaikyti kuopas geram stovyje ir prirašyti daug naujų narių.

Sekantis valdybos suvažiavimas įvyks sausio mėnesy, 1931 m., New Britain, Conn.

A. Birieta, SLA. 4-to apskr. sekr.

IŠ S.L.A. KUOPU DARBUOTES

MAHANOY CITY, PA.

SLA. 211 Kp. Veikimas.

SLA. 211 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyko 7 dieną gruodžio, paprastoj vietoj, kuris prasidėjo 1 val. po pietų. Šitame susirinkime dalyvavo daugiau šimto narių ir visi pavyzdin-gai užsilaike. Gal tai atrodė, kad didelis susirinkimas tiek dalyvių turint, bet pas mus tas naujausia, čia dažnai susirenka į pusantro šimto narių, o kaip kada susirenka daugiau poros šimtu.

Po persaukimui kuopos valdybos, perskaičius ir priėmus pra-eito susirinkimo protokolą, šio komisijų raportai. Pirmiausiai

išdavė raportą komisija kuopos išvažiavimo įvykusio praeitą rugsėjo mėnesį, Lakeside parke, ir pranešė kad tas išvažiavimas davė kuopai pelno \$72.40. Buvo labai gražus išvažiavimas, visi dalyviai buvo kopilniausiai patenkinti ir prie to kuopai gražaus pelno atnešė.

Antras buvo raportas komisijos surengimo kuopos metinio baliaus, kuris įvyksta kas metas tą vakarą prieš Dėkų Die-ną. Komisija galutinų skaitlinių priduoti dar negalėjo, bet pasirodo, kad kuopai pelno visi-gi liks apie šimtinė. Šitais laikais tai labai gerai, nes kaip visur, taip čia, viešpatauja bedarbė.

Vėliaus prieita prie kuopos valdybos rinkimų sekantiems metams ir visa valdyba išrinkta iš veiklių darbuotojų: pirmininkas A. Ramanauskas, vice pirmininkas J. Vizbara, užrašų raštininkas V. Majauskas, finansų raštininkas V. Vilimavičius, išdinininkas J. Aleksynas, pinigų rinkėjai J. Petrušauskienė ir J. Digris, išdo globėjai J. Paulavičius ir S. Gegužis, daktaras kvotėjas Dr. C. Burke-Lukšys, organizatorium A. Ramanauskas, maršalka A. Reklaitis.

Šitam sąstate kuopos valdyba, manoma, ateinančiais metais galės kuopai ir kartu visam Susivienijimui nemažai padirbėti.

Pildomosios Tarybos skelbiamam Konkurse musų gabus ir energingas organizatorius beabejonės dalyvaus ir nebutų stebėtina, kad jisai išloštų pirmą dovaną. Dirva auklėjimui Susivienijimo pas mus yra plati, nes čia randasi daug lietuvių, kurie prie Susivienijimo dar nepriguli ir viskas ko reikia, tai jiems paaiškint Susivienijimo tikslus, o tie žmonės rašysis.

Kaip kitos lietuviams apgyventos kolonijos girdi įvairius padaužas, kurie save vadina „darb'nikų užtarėjais“, tai ir čionai retkarčiais vienas antars apsilanko. Bet reikia pasakyti, kad didelių pasekmių jie neturi pas mus apsilanke, nes čia randasi žmonių, kuriuos jie vienu ar kitu budu yra prigavę ir todėl jie šios apylinkės lietuviams yra gerai žinomi. Tas ir gerai, kad žmonės jų nepaiso ir neklauso.

Patartina šios apylinkės lietuviams dėtis prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, nes nepaisant kas ką sako, vis viena lietuvių kitos tokios organizacijos neturi. Bolševikai gali jum sakyti ką tikrai j'e nori, o jūs jų neklausykite, nėra jie jums nieko gero neduos. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje lietuvių gyvenime yra kaip Gib-raltaro akmuo jurose, kurio jokios jėgos negali iš vietos išjudinti.

SLA. 211 kuopos nariai visuo-met sutartinai d'rbo ir dirbs nepaisant to, kad kaip kada vienas antras bolševikišis įsimaiso. Korespondentas.

THOMAS, W. VA.
IŠ SLA. 232 Kp. Veikimo.

SLA. 232 kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 7 d. Buvo šaukiamas kaip priešmetinis susirinkimas, kuriame turėjo būti renkama kuopos valdyba 1931 metams. Susirinkimas buvo gana skaitlingas nariais ir visi vienbalsiai nutarė plikiti senąją kuopos valdybą tarnauti ir sekamais meta's.

Nutarta surengti pasilinks-minimo vakarėlį — šokius, kuris įvyks gruodžio 26 d., Milkin-tų svetainėje. Taip pat nutarta leisti išlaimėjimui sidabrinų peilių setas. Kiekvienas narys sutiko imti po bilietą, už kurį galės įeiti ir vakarėlį ir tuo patim kartu turės progos su tuo patim b'lietu dalyvauti linkėjime minimo seto. Vakarelio pel-nas pasilikis kuopai. Todel visi

SLA. 232 kuopos nariai nepa-mirškite šio linksmo vakarelio, kuris įvyks gruodžio 26 d. Taip pat visų narių pareiga pasi-darbuoti, kad atsilankyti kuodaugiausiai publikos į šį SLA. 232 kuopos parengimą.

Visus draugiškai kviečiame Parengimo Komisija.

HARTFORD, CONN.
SLA. 124 Kp. Teatras Rengiamas Sausio Mėnesy, Parapijos Salėje.

Vietinės SLA. 124 kuopos teatralis skyr'us smarkiai ruošiasi prie perstatymo trijų veiksmų komedijos „Divorsas“ — p. K. Karpavičiaus. Pastaruoju laiku lošėjai daro praktikas, kad kuogeriausiai prisirengus ir šauniai pasirodžius publikai savo lošimu. Vadovaujamas roles turi iš vyrų: pp. G. Levišauskas, J. Januškevičius Jr., Čekanauskas ir Smitkus. Iš merginų: p-lės: P. Juodsnukaitė, P. Vaitiekunaitė, O. Tumaitė ir S. Januškevičaitė.

Tuli Lošėjai Prityrę.

Šiame teatraliame SLA. kuopos skyr'uje yra keletas lošėjų gerai pas žymėjusių scenoje, pastaruoju laiku p. Smitkus vaidino operetėje (vardo nesužinojau), kurią perstatė vietos šv. Trejybės parapijos choras, tame veikale p. Smitkus vaidino labai pasekmingai, publika jo lošimą labai mėgo. Januškevičius ir jo sesutė Sofija taipgi jau yra daugelį kartų pasekmingai scenoje pasirodę, p. Levišauskas šiame veikale „Divorsas“ bus žvaigždė ir neabejojama, kad jo komiška rolė bus perdėm publikai dideliu pasitenkimimu, nes Levišauskas natūralus komikas, jam labai sekasi lošti. Abelnai, visi kiti lošikai bus perfect, galima spręsti iš paskutinių praktikų. Patartina SLA. kuopos nariams iškalno pasipirkti bilietus ir paimti pardavinėjimui, nes yra pageidjama, diant šis spektaklis būtų pasekmingas ne tik jo perstatymu — moraliai, bet ir materialiai. Todel visų kuopos narių kooperacija su rengėjais butinai pageidaujama. SLA. Narys.

ELIZABETH, N. J.
IŠ SLA. 3 Kp. Susirinkimo.

SLA. 3 kp. metinis susirinkimas įvyko 2 dieną gruodžio, Lietuvių Laisvės Svetainėj. Pirmininkas Jurgis Budris susirinkimą atidarė 8 val. vakare.

Pirmiausia buvo viršinkny vardošaukis ir skaitytas protokolas iš praeito susirinkimo, kuris likos priimtas vienbalsiai.

Potam buvo trumpai apkalbėta SLA. 3 kp. reikalai ir eita prie rinkimo kuopos valdybos sekantiems 1931 metams. Į valdybą išrinkti sekanti veikėjai: pirm. Jurgis Budris, vice pirm. Antanas Kliučinikas, fin. sekr. Juozas Peleckas, užrašų sekr. Antanas Šeštakauskas, išd. Adomas Medvainis, išdo glob. Mikolas Bunis ir Jonas Butkus, maršalka P. Paškauskas, organizat. Juozas Peleckas.

Toliaus besvarstant kuopos reikšlus prisiminta apie mus atskilusius narius, kurie palikdami SLA. 3-čią kp. pasisavino ir kp. čarterį, knygas, antspaudą ir 100 dolerių vertės šerų. Tai plačiai apkalbėjus dalyką prieita išvados, kad reikia išrinkti tris delegatus ir nusijusti pas „draugučius“ pasitart, ką j'e mano daryt su 3-čios kp. turtu: ar j'e mano sugrąžint geruoju, ar ne. O jei negrąžins, d-tai mes busim priversti ieškot teisybės. Delegatais išrinkti sekanti veikėjai: Jurgis Budris, Antanas Kliučinikas ir Mykol's Bunis.

Toliaus buvo įnešta ir paremta, kad surengt kokį teatrėlį. Po apkalbėjimui likos nutarta, kad reneti ir t's d'rbas paliktas valdybai. Kada tokis kuopos parengimas įvyks, bus pasnkelbta vėliaus.

Kaip Telefonu Saukti Nauju Budu

Kiekviena telefonų centralinė New Yorko mieste turės be vardo dar ir numerį nuo 2 iki 9.

Pavyzdžiui HAN over taps HA nover 2. TRE mont taps TR emont 3 ir tt.

Paprastieji telefonų linijų numeriai nekeičiami.

Kuomet Tamsta šauki dialu, tik pakeisk trečią iki šiol naudojamą stoties vardo raidę dabar pridėdamu numeriu. Šaukiant Hanover pasuk and dialo H A 2. Kad iššaukti telefoną HAN over 9970,

Pakeitimas tik šitoks

PASUK DIALĄ **H A 2 - 9 9 7 0**

VIETOJ **H A N - 9 9 7 0**

Atsimink šitą paprastą pakeitimą

Atsimink, kad reik'a pasukti tik pirmąsias DVI centralinės vardo raides, paskui centralinės numerį. Jeigu pasuksi tris raides ir centralinės numerį, tai bus neteisingai.

Šaukiant balsu prie vardo pridėk centralinės numerį ir linijos numerį. Sakyk; Hanover 2—9-9-7-0.

Tamsta rasi teisrius telefonų centralinių numerius naujose telefonų direktorijose (abonementų sąrašuose) ir kortelėse bei brošiūrose, kurios išsiuntinėtos telefonų naudotojams. Šiais brošiūrelės ir kortelės galima gauti kiekvienoje Telefonų Biznio Įstaigoje.

Nuo kada įvedama nauja sistema

Prasideda nuo laiko gavimo naujų direktorių (abonementų sąrašų). Manhattan ir Bronx išsiuntinėjimas jų jau pradėtas. Brooklyne, Queens ir Staten Island išsiuntinėjimas prasidės gruodžio 30 d. Telefonų naudotojai prashmi pradėti daryti šaukimus miesto ribose naująja sistema, kaip tik gaus naująs žiemos Direktorijas.

Šaukimus galima daryti laik'iai senu budu iki naujų direktorių gavimo ir kol naudotojai pripras prie naujos sistemos. Iššaukimai bus priimami nauju ir senu budu tik laikinai.

NEW YORK TELEPHONE COMPANY

Taipgi reikia pažymėti, kad dabar mūsų kuopa labai sąžiningai tvarkosi ir jokių kivirčių susirinkimuose nebuna. Ir tokia ramybė užviešpatavo kuopoj delto, kad „raudonarmiečių“ netekom. Mat jie laikosi visiemis žinomu nusistatymo: kas ne su jais, tai tas ir negeras. Tokis „raudonarmiečių“ nusistatymas seniaus keldavo kivirčius SLA. 3 kuopoj.

A. Šeštakauskas, SLA. 3 kp. užrašų sekr.

ROCHESTER, N. Y.
SLA. 69 Kp. Susirinkimas.

SLA. 69 kuopos susirinkimas įvyko 5 d. gruodžio, pas P. Miller, 778 Hudson Ave., į kurį atsilankė visa kuopos valdyba ir keletas narių. Kadangi kuopa nariais neskaitlinga, tai kuopos valdyba sekantiems metams nebuvo renkama ir sutiko senoji valdyba darbuotis kuopos gero-vei ir ant toliaus.

Šame susirinkime svarbiausias kuopos nutarimas, tai gaut kuodaugiausia naujų narių. Tam tikslui liko išrinktas kuopos organizatorius, kuriuomi yra darbštus veikėjas J. Polskis. SLA. 69 kuopa lieka dėkinga savo veikėjui J. Polskiu už jo apsiėmimą taip sunkiam darbu, nes ištikrujų Rochestery nelengva pritraukt visuo-mėnį prie tautišku organizacijų, kuomet per ilgus metus nėra buvę ir dabar nėra jokio (išskyrus Kleboną) tautiškoj dvasioj inteligento veikėjo, kuris patraukt darb'nikijos dvasią prie tautišku organizacijų, kaip tai prie didžiausios

Karina, sena čigonė — R. Šlegeriene; Roto, jos pavogtas sunus, čigonų vadas — A. Lauraitis; Era, jo žmona — M. Balčaitienė; Orijo, jaunas čigonas — K. Druktenis; Garija, grafinas dvarponis — A. Puras; Čigonai, čigonės — Dailės Ratelio choras. Visi gražiuose įvairių spalvų čigonų kostiumuose. Dailis simfonijos orchestro iš organizacijos darbe, kad pavyktų jam išauginti SLA. 69 kuopą iki augščiausio laipsnio ir sau garbę ir kelionę į Lietuvą ir atgal sekančią vasarą laimėti. Garbė tau drauge už stojimą į darbą, o mes visi 69 kuopos nariai busime su tavim.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks 31 d. gruodžio, š. m., 8 valandą vakare, pas P. Miller, 788 Hudson Ave. Butinai visi nariai dalyvaukite susirinkime. Turim svarbiu reikalų aptarti. J. Vaitkus, SLA. 69 kp. pirm.

KENOSHA, WIS.
Operetė „Čigonai“ Puikiai Pavyko.

Lapkričio 16 d., German American svet., SLA. 212 kp. Dailės Ratelis statė scenon komp. S. Šimkaus operetę „Čigonai“. Dailės Ratelis, kaip vienintėlė didžiausia dailės draugija, pasižymėjusi su savo veikimu per 7 metus kultūrinio darbo, žengdama į aštuntus metus savo darbo, pastatė pirmutinę operetę Kenoshoj.

Didel's pasisekimas visais atžvilgiais. Vaidinimas išėjo labai gerai. Veikiančios ypatos: Karina, sena čigonė — R. Šlegeriene; Roto, jos pavogtas sunus, čigonų vadas — A. Lauraitis; Era, jo žmona — M. Balčaitienė; Orijo, jaunas čigonas — K. Druktenis; Garija, grafinas dvarponis — A. Puras; Čigonai, čigonės — Dailės Ratelio choras. Visi gražiuose įvairių spalvų čigonų kostiumuose. Dailis simfonijos orchestro iš organizacijos darbe, kad pavyktų jam išauginti SLA. 69 kuopą iki augščiausio laipsnio ir sau garbę ir kelionę į Lietuvą ir atgal sekančią vasarą laimėti. Garbė tau drauge už stojimą į darbą, o mes visi 69 kuopos nariai busime su tavim.

„Naujienų“ No. 278 koks piktos valios žmogus, pasirašydamas slaspavardį, rašo, kad čigonų vadas buvo netikęs, reikėjo parinkti kitą ir kad Dailės Ratelis negali dar statyti operetę. Tai ne kritika, bet bandymas įkasti Dailės Rateliui. Todel Dailės Ratelis laikytame savo susirinkime 1 d. gruodžio pareiškė užuojautą ponui A. Lauraičiui ir pasipiktinimą tam „Naujienų“ rašėjui.

Didelis ir moralis pasisekimas, nes žmonių atsilankė tiek daug, jog didžiulė svetainė visa buvo užpildyta. Atsižvelgiant į dabartinius bedarbės laikus, Dailės Ratelis nes'tikėjo tokios didelės žmonių paramos ir tokių puikių pasekmių. Buvo atsilankusių iš Waukegano, Racino, So. Milwaukee. Reik'a tarti visai tai skaitlingai publikai padėkos žodį, o ypatingai mu-

J. Kasputis.

GERAS SKAITYMAS — SIELOS MAISTAS

LITERATūros SKYRIUS

EILĖS — APYSAKOS — KRITIKA

M a ž a s E l g ė t a

NOVELĖ.

Liuda Adomavičiūtė.

P-LĖ LIUDA ADOMAVIČIUTĖ. „Tėvynės“ nuolatinė bendradarbė — gabi novelistė, kuri už apysaką „IŠTIESK RANKĄ, SVAJONE MANO“... „Tėvynės“ Apysakų Konkurse pirmą dovaną laimėjo. Ji gyvena Lietuvoje, Kaune.

Šaltis sukautė miestą... Vakaras apsupo jį pilkų sutemų voaliu...

Netrukus — miesto murai skęsta žibintuvų šviesoje... Baltutėliai, lyg grietine apdėtai stogais namai — žvilga, žėri nesuskaitomais briliantais, lyg pasaulio valdovai gronostajo ploščiuose — žemčiugais ir deimantais nusagstytuose.

Rausvoje žibintuvų šviesoje slenka skubančių žmonių veidai. Juose įvairūs jausmai išspausiti. Vieni veidai šypsos, kiti giliai susikaupę mąsto. Vieni veidai išdidžiai nusiteikę; kiti kvailiai šaipos, vėpso į apšviestas krautuvių vitrinas...

Žmonės skuba. Šalta. Vėjas, tarytum, smailiomis adatėlėmis bado išraudusius praeivių veidus, skverbias už apykaklių, rankovių.

— A! a-a! — kriokia grįžtantieji iš čiuožyklos mokiniai ir barškindami pačiužomis trina atšalusias ausis. Studentai — žaliakalničiai skevrunas paraitę šokinėja per du tris laiptus į kalną, namo.

Ant pirmųjų laiptų plytų — susirietę vaikutis. Mažutis, suvargęs. Veidelis pamėlynavęs nuo šalčio. Jo išplėtos akys maldauja. Jų gilumoje — skausmo kibirkštėlė ir nusistebėjimas žiauriu, piktu likimu ir žmonėmis.

Po suplyšusių lopytu švarkeliu jis stengias paslėpti kasas į kažkokius milžiniškus kaliošus įkištas kojas ir linguodamasis, įtraukęs į pečius ploną, kaip žaškuo kaklą, ploną motonišką balseliu greit kalba ražančių:

„Tėve mūsų, kurs esi danguje, tesie šventas tavo vardas, tebuna karalystė tavo...“

Vaiko akyse — tamsi, niuri rusis viename iš nešvariausių senamiesčio kiemų... Rusis pilnutėlė tirštų, verdamų baltinių garų... Iš jų išsineria išblyškęs, suvargęs jo motinos veidas... Ji per dienas skalbia... Jos rankos kruvinai nutrintos, šarmo išėstos. Net nemalonu, kai, kartais, paglosto, — tokios šiurkščios tos rankos... Ji dažniausia pikta. Vargo parbloškta, sutriuškiinta — visą savo gyvenimo kartumą išlieja ant vaikų nugarų. Kai nustoja jėgų kovoti su savo našta — juos sumuša skaudžiai ir be jokio reikalo. Kai motina pikta, jam, Petrukui, dažniausia nukentėti tenka. Jo nugarą už mažų sesučių prasikaltimus atsako...

Kasdien — jis eina elgėtauti... Nusvirusia galva, žibančiomis akys skausmo ir nusizeminimo ašaromis — traukia j's per kiemus, atsargiai beldžias į užskleistas duris ir eina toliau, prarydamas šiurkštų atsakymą. Kartais, galvestinga ranka iškša jam pro pravertas duris duonos riekę, porą vakarykščių bulvių, o kartais ir pyrago karnelį. Tuomet sušvinta jo geltonas veidas. Gardžiausius karnelius jis deda atskirai, į mažą krepšelį, sesutėms.

Kai sutemsta — mažas elgėta užima savo vietą prie žalio kalno laiptų ir monotoniškų, virpančių balseliu kalba ražančių.

Daugybė žmonių pro jį praeina. Vieni geriau, kiti praščiau apsiirę. Jie

bešališkai į susirietusį ant plytų vaikutį žiuri ir praeina pro šalį. Kiekvienas turi savų rupeščių. Vienam kategoriją nekelia... Kitas — alga prašvilpė ir dabar del vekselių susirupinęs. Trečias skuba Konrado kavinėn, kur žydriaakė raudonskrūostė Onytė jam pasimatymą paskyrė. Jis ir nepastebi pilko sukniubusio elgėtos prie laiptų ramščio prisiglaudusio.

Retkarčiais, šiltai apsiiręngusi ponutė savo „antrosios pusės“ po rankos vedama, iškėlus antakius pasako:

— Nesuprantu, kokia beširdė motina gali siųsti vaiką elgėtauti per tokį šalį!.. Jis gali susirgti!..

„Antroji pusė“ ramiai burbtelė: — E!... „tokie“ pripratę... Neima jų liga, kad ir nuogi vaikščiotų! Jei taip musų Vytukas...

— Ištikro, tie elgėtos užsigrudinę — atsidusta ponutė ir praeina pro šalį savo redikiuly pasirausiusi ir neradusi smulkesnių už pusę lito.

Retai — retai į pamėlynavusių vaikų rankutę nukrenta smulkus pinigais arba geraširdės valdininkės buterbrosas. Tada jis dėkingai linguoja galva ir vėl savo ražančių murrma.

Šiandien plytos ypatingai šaltos. Jos kaip ledas, kaip tos gražiosios snaigės, kurios tokios meilios ir šiltos sukdamosios ore atrodo, bet nukritusios į jo pamėlynavusių ranką — sušaldo ją ir sutirpsta.

Jo kuną perbėga drebulys. Pro barškiančius dantis ražančio žodžiai veržias, kaip gailūs dejavimas.

Praeiviai, kaip paprastai, slenka pro jį juokaudamiesi, šnekučiuodami. Kaip ir paprastai praeiviai jo nepastebi...

Mažą elgėtos širdelę skausmas diegia. Ašaros veržias iš akių ir sustingsta blakstienose.

— Nejaugi beširdžiai žmonės, neturit atliekamo cento vargšui?... Nejaugi jusų širdys neatjaučia mano vargo, mano bado?... Palaukit... Užaugsiu didelis — nebeprašysiu jau jusų daugiaus!... Sesutėms šiltas sukneles, raudonus gražius megstinukus, o mamytei naują baliją ir skalbiamają lentą nupirkiau... Tokia, kaip pas šeimininkę Šariene... Ji skalbs dideliame, šviesiame kambary... O gal ir visai nereikės jai skalbti, jei aš daug pinigų uždirbsiu...

Pinas mažo elgėtos mintys... Svajoja jis apie šiltus rubus, apie gražius švairius kambarėlius, kuriuose jie, praturtėje, gyvens... Svajoja jis apie gimnaziją, kurią taip norėtųis lankyti; apie mokslą, kurio jis nesupranta, bet kurį visai vaikiška ištroškusia širdėle nori pažinti...

O šaltis žnaibo jo silpną kumelį... Jau nebekalba jis ražančiaus. Tik žiuri žemyn į tukstančius mirgančių miesto žiburių ir žiburėlių ir, pamiršęs ir šaltį ir alkį, svajoja.

Vis labiau sunkėja blakstienos, svirsta galvutė... Ražančius iškrito iš rankų...

Baltutėliais, užpustytais laukais bėga ekspresas į šalį garų debesius sviesdamas. Nakties tamsumoje jo kruvinai-raudonos akys, kaip du milžiniški žėrinti rubinai, liepsnoja. Kaip juodoji, geležimi apkaustyta gyvatė, traukinys rangos tarp tylučių laukų, tarp miškų apgaubtų baltais pukiniiais ploščiais ir sudrumstęs jų mieguistą ramybę bėga vis pirmyn ir pirmyn už savęs palikdamas — nusistebėjimą...

Pirmos klasės vagonė tik du keleiviai. Vienas — nutukęs, senyvas žmogutis, tvarkingai, bet be skonio, apsiiręngęs snaudė linguodamasis sulig garvežio takto. Kitas — iš pažiūros svetimšalis jaunas, stipraus sudėjimo kaž ko neramiai jaučiasi. Jo energingas atviras veidas susijaudinęs. Įbedęs akis į lango stiklą, jis stengias perskrosti nakties juodumą, lyg rašalas, anapus išsiliejusią. Jis kupinas prisiminimų...

Tiek metų... O!... daug darbo, truso ir... metų skiria jį nuo vargingos, skurdžios kudikystės... Jis užmerkia pavargusias akis ir... mato: apytamų rusį,

išblyškusių moterį ir dviejų mergaičių geltonus veidelius... Toliau mato jis plačius cementinius laiptus į Žalią kalną ir — mažą, sušalusį elgėtą prie jų prisiglaudusį... Elgėta tiesia į praeivius ranką, prašo išmaldos... ir ryja ašaras. Jo širdis kupina skausmo:

„Palaukit, beširdžiai žmonės!... Užaugsiu didelis — nebeprašysiu jau jusų daugiaus...“

Energingą, rimtą jauno keleivio veidą perbėgo skausmo šešėliai. Nuo lupų kertelių guli dvi raukšlės. Taip... jis užaugo didelis!... Nebeprašo, bet pats duoda...

! Nenumatyti likimo keliai! Ir reikėjo gi pro šalstantį elgėtą eiti amerikiečiui — turtuoliui!... Reikėjo gi žvilgtelti į jo bado ir vargo išdžiovintą veidelį!... To žmogaus širdy sukrotėjo pasigalėjimas... Artimo meilės ir užuojautos kibirkštėlė... Vienas jo kilnus mostas, vienas noras — ir — elgėta tampa sušildytas, pavalgydintas ir aprengtas.

Vėliau — mokomas, aprūpintas ir mylimas. Užaugęs — jis tampa vieninteliu seno turtuolio įpėdiniu... Dabar ekspresas supa prisiminimuose paskendusį inžinierių Petrą Karosą.

Amerika — stebuklų šalis. Tačiau Lietuva, sena, mylima gimtinė, kurioje jis tiek išvargę, iškentėję — artimesnė širdžiai, brangi, kad ir dygliais subadžiūsi šridį... Nenuostabu todėl, kad inžinierius Karosas, savo geradėję Smidtui mirus, nei valandėlės nedvejodamas, išvyko Lietuvon, perėmęs didžiulį palikimą, apie 600,000 dolerių.

„Pastatysiu geležies ir cukraus fabrikus, pagerinsiu susisiekimą į bendrai dėsiu pastangas žemės ukiui pakelti. Darbo begalė laukia manęs, bet argi nesu jaunas, stiprus ir pasiryžęs? Be to, mano kapitalas padės man daug atsiekti...“

Jo veidą nušvietė tyros vidujinio džiaugsmo pašvaistės. Ar gali būti kas kilnesnio už naudingą darbą tėvynės ir tautos labui? Siekiant idealo — matyti Lietuvą galingą, turtingą ir augštai kulturingą?...

Ekspresas sumažino tempą į Kauno apylinkes įbėgęs.

Horizonte pakilo rytas, lyg rausva gražuolė iš pukinių patalų su šypsniu ant lūpų. Rausvos pašvaistės nudažė išblyškusių, mėlsvą dangų ir iššibarstė jame daugybę auksinių dulkių. Balti, išdykę debesėliai pasigavo jų pluoštus ir kokie-tiška jais pasipuošė.

Gamta dar miegojo po balta storule skraiste, auštančiam rytę žėrinčia nesuskaitomais briliantais...

Ekspresas šauniai įbėgo į Kauno stotį ir sustojo prunkšdamas, barškindamas ir judindamas savo didelį, geležinį kuną.

Traukinio vidus prisipildė triukšmu, skubotumu ir trisus išlipančių keleivių, kurie užplūdo peroną.

Pirmos klasės vagono tarpdury stovi susijaudinęs jaunutis. Jis susikaupęs skrodžia minią. Jo pilkos, protinai iš po susiburusį antakių, akys šviečia.

Staiga jis nušvito. Pamatė žilą, susikuprusią senutę, o prie jos dvi jaunutes, žydinčiais veidais studentes.

— Motin!... Jis tik tiek galėjo ištartai stverdamas į glėbį džiaugsmingai kukiojančią motiną.

— Sesutės!... Jis bučiavo motinos rankas ir susijaudinusius sesučių veidelius.

— Brangus suneli!... Pagaliau sulaukėme tavęs... Dabar... dabar aš jau laiminga ir galiu mirti ramybėje...

— O ne, motin!... Negalvok apie mirtį... Tu gyvensi dar ilgus metus mūsų džiaugsmui, mūsų laimei!... Juk mes taip tave mylime!... Tiesa, Zosytė, Nata?...

Bet... apie mus jau renkasi smalsuolių burys... Esu toks laimingas, kad pamirštu, jog ne čia vieta džiaugtis... Vaziuojame pas jus... Jis linktelėjo šoferiui ir blįžgantis, mažutis „Fordukas“ prišliaužė prie augštų masivių laiptų... anapus perono.

Petras rupeštingai įsodino motiną ir seserį ir įlėpęs užtrenkė duris.

— Maironio 2—! suško Zosė.

Fordukas nučiuožė asfaltuotomis puošniomis Kauno gatvėmis... Bet Petras

Lamentacija

(Tėvui Pasimirus)

Artojas Tave į šią žemę atsiuntė. Ir tu arei žemę, braidžiojai žalias ir rasantas pievas. Saulėtekis Tave sveikino, saulėlydis lydėjo. Tu laimės sau ir kitiems juodoje žemėje ieškojai. Tačiau ji už kalnų nuo Tavęs slėpėsi. Tu vykai paskui ją į „aukso šalį“. Ir čia jos pavyti negalėjai. Laimė Tavęs bijojo. Tu ją kitiems butum išdalinęs...

Ir vėl Tu žemę arti ir rasotomis pievomis braidyti į tėvynę sugrįžai. Vėl Tave saulė sveikino ir lydėjo. Vėl Tu savo gimtinio krašto oru kvėpavai. Ir man linkėjai paskui laimę vyti. Bet ji ir nuo manęs bėga ir slepiasi.

Pažinai Tu gyvenimą. Jis buvo Tau kartus. Bet ant Tavo lūpų šypsena žėrėjo...

Pagaliau... Tu užmerkė akis. Čia Tau ant lūpų dar platesnė šypsena išsoko. Čia Tu tikrą laimę suradai, nors liko rasantos pievos ir nearta žemė...

Gaila man Tave, Tėve! Jei nors bučiau dar Tavo paskutinę šypseną regėjęs. Jei nors bučiau dar sykį į Tavo meilias akis pažvelgęs. Jei nors bučiau dar nors vieną kartą Tau ranką pabučiavęs...

O, norėjau Tave dar matyti! Tavo teisingos akys man patiko. Tavo meilūs žodžiai man į krutinę smigo. Bučiau prašęs dar Tave apie laimę pasakoti ir saulėtekiui brėkstant rasotomis pievomis pavadžioti!...

Gailiu Tave, Tėve! Gaili Tave ir rasantos pievos ir nearta žemė. Samanotoji bakužė Tave ilgis!...

Kai sužinojau Tavo mirtį — širdis man susitraukė. Gailios ašaros, kai tos žalių pievų rasos, veidas man nukrapino. Aš Tavo malonią šypseną prisiminiau. Man ji jausmus dilgino.

Tėve! Ar sutiksi Tu mane mistingame pasauly su tokia šypsena, su kokia Tu mano pirmą rašinį sutikai?!

Verkiu aš Tave, Tėve! Verkia Tave rasantos pievos ir nearta žemė.

P. Bajoras.

Kiek Čia Žydėjimų!

Pakluonėmis nutarškėjo perkunija, Sublyksėjo gelsvi žaibakočiai. — Ar matai, mylima Liucija! Kiek čia žydėjimų, kiek džiaugsmo esama!

Nušviečia gelsvi žaibai gelsvas purienas. Aromatiškas vakaras pro langą kvėpuoja. Iš debesų properšų kaip sniegas dienos Lėkia į musų pusrutulio Rojų.

Kam tau, mylima, taip toli siekti? Žvilgterk tik į artimą patvorį — Paskui užteks keljoms naktims kiedėti. Užteks atminimui tu, ką šiandien turi.

O kiek dabar visur žydėjimų, Kiek paslapčių burtų čiaupos žieduose. Kiek balsų angel'skų, viso labo linkėjimų, Kiek žalsvųjų svajonių ir šypsenų veiduose!...

Šiandien šiluose vėjas groja. Groja apie žydėjimą purienų palei upę — Ne vieną širdį išvagoja Aistra žydėjimas tavo lūpų...

Pakluonėmis nutarška perkunija, Nuskrenda žaibo vilčiųia. Ir tava žydinčioms lūpoms, Liucija, Perskrenda šypsulis netyčia...

Antanas Virbickas.

T e n

Nor'iu-noriu į tėvynę, Rasčiau ten ramumo; Ten nurimt jauna krutinė, Rasčiau ten linksmumo.

Ten gimtinė, lauko grožiai, Ten širdužė geidžia, Ten, daržely, skaičios rožės Saldų kvapą le'džia.

Pr. Daugininkaitis.

lyg ir nepastebėjo permainų įvykusių jam Amerikoje besimokant.

Jis buvo laimingas. Jo laukė naujas gyvenimas, nauji darbai...

Armonika Kriokia

Kriokia armonika, kriokia bernai, Ir kaimo šunes lenktiniaut pradėjo. Bernai prie panų: lia-lia, tik lia-lia. Tylėk mylėk, berneli, tu čia.

Iš užgrioto mėnuo nosį iškišo, Prie žiopsančio beržo bernai po du. Armonika kriokdama žodžius jiem piršo: Mylėk, tylėk, berneli, tu čia!

Prie snustančio beržo bernai po du, Išraudę snypščia: lia-lia, tik lia-lia. Ir kaimo gale gaidys suriko: Mylėjęs tylėk, berneli, tu čia!

Dar tebeverkia beržas likęs našlaičiu, Atsimena armoniką, bernų lia-lia, Jau metai — kiti svečiai neatlanko, Tik lapelis keliaudams prisiglaudžia čia. Alf. Dargis.

Literatūros Apžvalga

Trumpa Civilizacijos Istorija — „A Shorth History of Civilization“. Nauja knyga.

Tik ką prieš pabaigą 1930 m. išėjo iš spaudos anglų kalboje nauja knyga „A Shorth History of Civilization — Trumpa Civilizacijos Istorija“. Knygą parašė Columbijos universiteto istorijos profesorius Lynn Thorndike, autorius kelių gerų veikalų iš kultūros ir mokslo istorijos. Knyga turi 619 pusl. Atspausa F. S. Croft išleistuvės, New Yorke. Abelnai knyga turi 8-nias savitines knygas bei sutraukas; 8-ni savitiniai atgalviai ar aprašymai turi 42 sutraukas, 6 žemlapius, 40 iliustracijų. Ir ant galo Civilizacijos Dienynas, kuris talpina nuo 4241 m. prieš Kr. gim. iki 1930 m. apie 350 paskyru istorijos ar civilizacijos žygius. Tai Civilizacijos Dienotraštis.

Knygai įdomumas puošia sutraukų atgalviai. 1) Priešistorinė ar Primityvė Civilizacija. Čia matoma primityvio žmogaus akmeniniai frankiai ir tt. 2) Atstatymas senyvos Civilizacijos nuo Rytų. Čia permatoma, kad primityvė europiečių civilizacija buvo indiškos tvermės, butent žemdirbiystė ar ukio tverība buvo indiškos mados. Reikiška, pirmieji europiečiai primityvę ukio tvarką vedė sulig Indijos mados. Už tai europiečiai buvo užvadinti arionais arba kiltais žmonėmis. 3) Klasikė Civilizacija. Tai jau protinė tvermė, tikyba, filosofija, literatūra, dailė ir tt. 4) Tolumų Rytų Civilizacija. 5) Viduramžių Civiliz. Tol. Rytuose. Čia matoma, kad viduramžiuose vak. Europa buvo apsnudus. Tiktai rytų arabai ir indiečiai europiečius išbudino tobulintis. 6) Pažvalga į Vakarių Civilizaciją. Matoma graikonių, romėnų ir kitų europiečių gabumai-sumanumai. 7) Moderniški Lėkiai. 8) Genesis mūsų Dabartinės Civilizacijos. Tai Pronskaus knygoje „Arionų Prisikėlimas“ pilnas paaikškinimas.

Trumpa Mokslo Istorija — „A Shorth History of Science“.

„Trumpa Mokslo Istorija — A Shorth History of Science“ žymiai įdomi knyga, surašyta dviejų Massachusetts Technologijos Instituto profesorių. Biologijos profesorius W. T. Sedgwick ir matematikos profesorius H. W. Tyler. Atspausa 1923 m. Macmillan Co. New Yorke, turi 474 puslapius. Abelnai knyga talpina 17 paskyru sutraukų. Mokslas yra juosvarbiausias frankis link šviesos ir tiesos. Tai gi paminėta knyga yra žmogystos sumanomo d'enyvas bei tvaruma ar žygių šių dienų kultūros, mokslo, žynystos, atradimų ir išradimų. Knyga savo apkalboje turi šias sutraukas: 1) Ankstyvoji Civilizacija; 2) Ankstyvasia Matematikos Mokslas Babilonijoje ir Aigipte; 3) Mokslo Prasišėjimas; 4) Mokslas Aukso Metlaiky Graikijoje; 5) Graikonių Mokslas Aleksandrijoje; 6) Nupuolimas Mokslo Aleksandrijoje; 7) Romos Pasauly Tamsybės Amžiuose; 8) Indusų ir Arabų Mokslas per Ispaniją. Pastarasai istorinis rašinys parodo, kad vakarų Europa pačiame krikščionybės žydėjime Rymo bažnyčios popiežių civiliškos galybės metuose (9-10-11-12 šimtmečiuose) europiečių mokslas, kultūra ir sumanumas buvo Rymo bažnyčios belaisvė. Gerai kad arabai su murais tuomet augščiau stovėjo taip civilizacijoje ir moksle už europiečius; jie įsigrudė Europoje butent Ispanijoje, prikėlė europiečius, taip matematiką, medicinole ir gamtazynystėje. 9-toje sutraukoje „Mokslo Progressas“ iki 1450 metų. Svarbu žinoti kaip europiečiai palydėjo tamsybės amžius ir pagimdė renesansą bei kultūrinį ir mokslinį manumą. Toliau eina 10) Naujoji Astronomija ir pradžia Moderno-naturalio mokslo. Čia matoma Koperniko, Newtono, Keplio ir mokslinčių darodumai link visatos, 11) Progressas Matematikos ir Mekanikos. Čia matoma kokius stebuklus tveria technika, mašinos, elektra ir tt. 12) Gamtos ir Fizikos Mokslas 17-tame šimtmety. Čia matoma gamtos stragika — tvermė. Kitos 5-kios sutraukos apkalba esamuju laikų mokslo žygius.

Mane didžiai užinteresavo 7-tos sutraukos pasarginė užbaiga „Science and the Early Christian Church“. Čia matoma kaip krikščionybės dignatoriai (šventieji) 3-4-5-6 šimtmečiuose narsiai lermavosi link mokslo ir gamtos filosofijos. Pažymėta šių krikščioniškų pamokslinčių kaip Justino Martyno, Aleksandrijos Clemento, Sv. Eligio, Tartalijono ir kitų išsireikimai link graikonių filosofų, istorikų, valstybininkų, politikų ir tt. Mes visai nesistebim. Mat ir Kristus pasakė: „Ubagai dvasioje busite dangaus karalystėje“. Europos istorijoj toki krikščioniški pamokslininkai paliko Tamsybės amžius ir netolerancijos įstaus — teismus.

M. Stakėnas.

VIETINES ŽINIOS

MIRĖ PR. BAJORO TĖVAS. „Tėvynės“ redakcijos bendradarbis p. Pranas Bajoras šiomis dienomis gavo pranešimą iš Lietuvos, kad lapkričio 16 d. mirė jo tėvas, Aleksa Bajoras. Velionis buvo apie 70 metų amžiaus, gimęs Mediniškių kaime, Jėzno vals., Alytaus apskr. Buvo pasiturintis tos apylinkės ukinkas. Kūdikiystėje baigęs pradinę mokyklą, suprato mokslo vertę ir todėl troško, kad ir jo vaikai galimai augščiau mokslo pasiektų. Velionis Aleksa 1903 metais buvo atvykęs Amerikon ir čia pagyvenęs iki 1905 m. grįžo Lietuvon ir ten ukinkaudamas iki mirties išgyveno.

Labai sunkių momentų velionis pergyveno vokiečių okupacijos laikais Lietuvoje. Kaip apšviestas ir vokiečių okupacijos žiaurumus negalintiems nuolankiai pakelti žmogui, teko nukentėti vokiečių kankinimus. Vokiečių biznais iškapotas rumbes pečiuose velionis ir į šaltą žemelę nusinėjo... Buvo malonus, geraširdis ir humoringas žmogus. Todėl ir buvo visų kaimynų ir pažįstamų mylimas ir gerbiamas.

Paliko nuliudusius Amerikoje sunus: „Tėvynės“ redakcijos narį Praną ir Joną, gyvenantį Maine valstijoje, taip pat seserį Lučę Navickienę, gyvenančią So. Deerfield, Mass. Lietuvoje paliko: žmoną Lučę, sunų Kazį, dukteris Danutę ir Petrą. Lai velioniu buna lengva išsėsti jo mylimoje Lietuvos žemėje.

„Tėvynės“ redakcija ir visas SLA. Centro štabas reiškia giliuos užuojautos SLA. organo redakcijos nariui p. Pr. Bajorui.

IS J. BUTENO KONCERTO. Gruožio 10 d., Miller's Grand Assembly salėje, Brooklyne, įvyko Lietuvos Operos artisto Jono Butėno koncertas. Garsinta, kad šis p. Butėno koncertas yra atsivėsinimo koncertu su brooklyniečiais, nes esą nežilgo p. Butėnas su šeima išvyksta Lietuvon.

Delei susidėjusių aplinkybių tegalėjau išklausti tik pirmą dalį programo ir tik apie šią dalį galu išsitariti. Antros dalies programo negirdėjau. Bet išklausus kad ir pirmos dalies programo galiu pasakyti, kad p. Butėno dainuotų dainų interpretacija buvo nepergeriausia, taip pat ir reikalingo temperamento kai kuriems kuriniams stokavo. Kaip operos dainininkui tas yra patėmytina.

Prie šios progos taip pat noriu padaryti pastabą naujiems dainininkams. Programe pažymėta, kad p. Butėnui asistuos Trubadurų Kvartetas, vienok nežinau del kokios priežasties kvartetas nedaivavo, nors koncerte buvo visi keturi Trubadurų Kvarteto nariai. Trubadurų Kvartetui nužymėtose vietose išėjo dainuoti pp. Morkus ir V. Bukšnaitis — abudu baritonai.

Vadinasi, šiame koncerte dalyvavo net trys baritonai. Su savo pastaba noru kreiptis į p. V. Bukšnaitį ir atvirai pasakyti, kad turint gražią medžiagą dainavimui dar nereiškia, kad jau galima išėjus koncerte solo dainuoti. Tiesa, p. Bukšnaitis turi labai gražią medžiagą ir talentą dainininku būti, bet ta medžiaga reikia lavinti, tobulinti ir tik tuomet klausytojas su pasigėrėjimu galės dainininku klausyti.

Gaila, kad musų dainininkai mano, kad užtenka vien turėti gerą balsą ir palinkmą dainuoti ir eina koncertuose dalyvauti. Tokis busiančių dainininkų nusistatymas reiškia tą patį, ką turintis palinkmą ir gabumus žmones gydyti žmogus, imtusi tų pareigų neturėdamas reika-

lingo gydytojo išsilavinimo. Aišku, kad tokį „gydytoją“ niekas netoleruotų. Šitą tiesą turėtų atminti visi naujai pradantieji dainuoti ir vengti koncertuose dainuoti iki tokio laiko, kuomet jau turės tinkamą išsilavinimą dainavime. Tuomet ir klausytojams ir patiems dainininkams bus smagu ir malonu. Dainuoti neturint reikiamo supratimo apie dainavimą ir negalint tinkamai kad ir gražiai savo balsą valdyti, tai ir pačiam dainininkui ir klausytojui darosi nesmagu.

Dainininkams akomponavo p. Petrovas. Publikos atsilankė vidutiniškai, bet galėjo būti daugiau. **Zosė V.—nė.**

VAIDINS „ESELA“ BROOKLYNE.

Teko nūgrįsti, kad pagarsėję Amerikos lietuvių kolonijose Dzimdžiai — A. Vanagaitis ir J. Olsauskas šiomis dienomis įdainavo naujų rekordų Columbia kompanijoj. Taip pat Dzimdžiai žada vaidinti Brooklyne sausio 4 d. komediją „Eselą“, kuri perstato pereitą SLA. Seimą įvykusį Chicagoje, kaip labiausiai pagarsėjusį bolševikų keliamu trukšmu ir avantiūromis.

Lauksime Dzimdžių žadamo „Eselą“, nes manau kiekvienam lietuviui, o ypačiai visiems S. L. A. nariams bus įdomu šis vaidinimas pamatyti. **Reporteris.**

PASVEIKO D. KLINGA.

SLA. veikėjas, Brooklyno teisme vertėjas p. D. Klinga, išsirgęs apie pusę metų, jau visiškai pasveiko ir atsivėsinęs. Kaip eks-karys gydėsi Naval Hospital Brooklyne ir iš ligoninės jau galutinai paleistas. Smagi žinia, kad SLA. veikėjas p. Klinga visiškai pasveiko. Linkėtina, kad jis daugiau nesirgėtų, nes SLA. veikėjams nėra kada tokioms menkiesiems užsiimti, kaip sirgimas. **Reporteris.**

LANKĖSI SVEČIAL.

Gruožio 5 dieną lankėsi S. L. A. Centre ir „Tėvynės“ redakcijoje advokatas Pranas Kalinauskas su šeima iš Boston, Mass. Gerbiamas svečias lankėsi New York'e su biznio reikalais, tai prie tos progos aplankė ir SLA. organ'zacijos Centrą. Minimas svečias atlikęs su savo profesija surištus biznio reikalus, gruožio 7 dieną išvyko Bostonon.

Gruožio 12 dieną aplankė SLA. Centrą ir redakciją mokytoja p-lė Izabelė Baldauskaitė iš Wyoming, Pa. Gerbiama viešnia atvyko New Yorkon biznio reikalais, tai pasinaudoma ta proga, aplankė ir savo organizacijos Centrą.

Gruožio 13 dieną lankėsi S. L. A. Centre ir redakcijoje S. L. A. 64 kuopos sekretorius Juozas Milunaitis iš Baltimore, Md. Gerb. SLA. veikėjas specialiai su SLA. 64 kuopos reikalais atvyko į Centrą, kad ypatiškai pasikalbėtų su SLA. Sekretore ir tinkamai sutvarkius SLA. 64 kuopos reikalus.

UŽSIDARĖ ŽYMUS BANKAS.

Gruožio 11 d. pasivadinęs „Bank of the United States“ vardu gerai išgyvenęs bankas užsidarė ir perėjo į Valstijos Bankinio Departamento rankas. Šis bankas buvo ant tiek išgyvenęs, kad New York'e ir Brooklyne turėjo net 59 skyrius. Turėjo suėmęs suvirš 200 milijonų dolerių žmonių sudėtų depozitų. Gruožio 11 d. prie šio banko skyrių visose miestuose dalyse stovėjo didžiausios eilės

žmonių ir visi reikalavo savo pinigų, bet niekas jų negavo. Banko užsidarymo svarbiausia priežastis esanti ekonominė depresija, nes bankas skolinę pinigų biznieriams ir šiaudie bizniui nustumus skolininkai negalėjo laiku sugrąžinti pasukų, kiti ir visiškai subankrutavo ir banko pinigus numėšė, tas ir privėdė net išgyvenusių banką prie užsidarymo.

Kad pagelbėjus depozitoriams, nes daugelis biznierių paliko be pinigų, tai New York Clearing House Asociacijai negalėjo laiku sugrąžinti pasukų, kiti ir visiškai subankrutavo ir banko pinigus numėšė, tas ir privėdė net išgyvenusių banką prie užsidarymo.

Kad pagelbėjus depozitoriams, nes daugelis biznierių paliko be pinigų, tai New York Clearing House Asociacijai negalėjo laiku sugrąžinti pasukų, kiti ir visiškai subankrutavo ir banko pinigus numėšė, tas ir privėdė net išgyvenusių banką prie užsidarymo.

BEDARBIŲ BUKLĖ NEW YORKE. New Yorko policijos vedamas bedarbių surašinėjimas iki gruodžio 14 d. parodo New York'e 53,574 šeimynų maitintojus, kurie jau ilgokas laikas nedirba ir tiek tukstančių šeimynų atsiburė nepakeliamo skurdo, šalčio ir net bado naruose. Policijos komisisionierius Sullivan'as pranešė, kad policijos pastangomis iki šiol yra išsėlta maistu ir pinigais 412,769 asmenys. P pinigais sumoje 26,585 dol. sušėlta 1,786 asmenys. Taipgi policija suradus darbus 2,385 vyrams ir 181 moteriai.

Nepaprasto Darbo Teikimo Komiteto pastangomis iki šiol surinkta \$6,506,67.94 į darbo sudarymo fondą, iš kurio suteikiamas darbas bedarbiams prie viešųjų darbų, kurie reikėtų atlikti miestui arba valstijos valdžiai. Iki šiol šio fondo iššomis suteikta darbas 20,540 vyrų ir moterų. Šio fondo iššomis suteikiamas darbas tik šeimynų maitintojams tuo principu, kad bent per žiemos sunkiųjų metų progos užsidirbtų po 15 dol. į savaitę. Dirba tris dienas savaitėje, gaudami po 5 dol. į dieną.

Vadinasi, šimtams tukstančių New Yorko ir kitų miestų biednuomenės bus labai liudnos Kalėdų šventės, kuomet daugelis neturi nei namų, nei maisto nei drabužių. Nesa pavieniais žmonėmis kol kas niekas nesirūpina, kuomet tukstančiai šeimynų maitintojų neaprupinti bent menku uždarbiu. Pavieniai bedarbiai tik maisto retkarčiais veltui nūgrėbia, tai ir viskas. Baisi nedarbo prislėgtų žmonių buklė.

KALĖDINIS KONCERTAS.

Sekamą sekmadienį, gruodžio 21 d., Metropolitan Opera House, New York City, Society of the Friends of Music duoda iškilmingą Bach'o „Christmas Oratorio“, kurią išpildys šios draugijos didžiulis 160 asmenų choras ir sekami solistai: Margaret Matzenauer — pagarsėjus kontraltas, kurios bus pirmas šiam sezono pasirodymas New York'e; Ethyl Hayden — sopranas; George Meader — tenoras; Fraser Gange — baritonas; Louis Robert — vargonininkas; Kurt Ruhrseits — klavikordistas; Arthur Bodansky — dirigentas. Dalyvauja taip pat Metropolitan Operos didžiulis orkestras.

Sios Oratorijos turinys yra artimas Kristaus gimimo nutikiui. Jos muzika perpūta Kalėdinės nuotaikos muzika, gražiais choralais ir solistų arizojėmis. Perstatymas šios Oratorijos visiems mano agentūros klientams ir rėmėjams, kad pasitaikius progai malonėtų užėiti ir mano ofisą 168 Grand St., Brooklyn, N. Y., kur kiekvienas gaus gražų kalendorių ateinantiems 1931 metams, nes vietiniams ir apylinkėms gyventojams paštu nesuintinėjusi. Viens linkiu linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų. **J. AMBRAZIEJUS, 168 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. Greenpoint 5975.**

rijos pereitais metais buvo populiariausiuoju kuriniu, kokius tik išpildė Muzikos Draugų rengtuose viso sezono koncertuose. Tai buvo pirmas šio kurinio perstatymas Muzikos Draugų koncertuose ir pirmu kartu buvo perstatytas New Yorko scenoje po daugelio prastų ir banko pinigus numėšė, tas ir privėdė net išgyvenusių banką prie užsidarymo.

AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DR-JOS NARLAMS ŽINOTINA. Šiuo metu šukiamas priešmetinis Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos susirinkimas, kuris atsisbus penktadienį, gruodžio 26 d., š. m., 8:30 val. vak., Universal Clube, 814 West 33-rd St.

Svarbiausi reikalai: 1. Rinkimas 1931 metams valdybos ir pastovių komisijų. 2. Pataisa ar papildymas Draugijos konstitucijos. 3. Sumokėjimas metinės duoklės ir tt. **Meldžiu nesivėluotis, Dr. A. L. Graičunas, sekretorius.**

„TĖVYNĖS“ TELEFONO NUMERIS BUS LA cwanna 4—5529.

Kuomet pertvarkytasis planas, kaip New Yorko mieste gauti telefono numerį, įeis į galią centraliniame ofise, „Tėvynės“ telefono numeris, kuris dabar yra LAC kawanna 5529, bus LA cwanna 4—5529.

Skirtumas tarpe senosios ir naujosios metodų šaukiant telefonu New York'e yra tas, kad pridėdama centralio ofiso numeris, kuris, naudojant dial, pakeičia trečiąją raidę šaukiamoj exchange.

Saukiant „Tėvynę“ su dial pagelba, pasukit dial sekamai: LA 4—5529, tai yra naudokit tik dvi raides LA, centralio ofiso numerį 4 ir seniau buvusius numerius 5529. Šaukiant žodžiais, pasakykit Lackawanna, pridėkit numerį 4 ir augščiau minėtus numerius 5529, arba Lackawanna 4—5529.

Kuopos Susirinkimas

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 28 d., 1 val. po pietų, Julius Danulavičius svietinėje. Visi draugai kviečiami prisibuti, nes bus renkama kuopos valdyba 1931 metams. Turime ir kitų reikalų aptarimui. Atsiveikite ir savo draugus prirašyti prie S. L. A. 12 kuopos. Neatsilankiusieji galite būti baudžiami sulig kuopos nutarimo. **P. Augustaitis — sek.**

PRANEŠIMAS

Pranešu visiems mano agentūros klientams ir rėmėjams, kad pasitaikius progai malonėtų užėiti ir mano ofisą 168 Grand St., Brooklyn, N. Y., kur kiekvienas gaus gražų kalendorių ateinantiems 1931 metams, nes vietiniams ir apylinkėms gyventojams paštu nesuintinėjusi. Viens linkiu linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų. **J. AMBRAZIEJUS, 168 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. Greenpoint 5975.**

Paieškojimai

Sinkevičius Pranas, kilęs iš A. Panemunės valsė, Kauno apskr., Amerikon atvykęs 1905 metais ir iki 1918 m. gyvenęs 33 S. Grand St., Shenandoah, Pa.

Platusas Leibas, alias Louis Miller, kilęs iš Šilalės, Tauragės apskr., Amerikon atvykęs dar prieš karą, gyvenęs Philadelphia, Pa. ir užsiėmęs prekyba. Paieško sesuo Pešė-Leja Epšteinienė.

Janušis Jonas, Amerikon atvykęs 1914 metais, gyvenęs 186 26-th St., Brooklyn, N. Y. ir 220 6-th St., So. Boston, Mass.

Sinkus Vladas, kilęs iš Kedainių apskr., bene Josvainių valsė, Amerikon atvykęs 1911 m. ir gyvenęs New Britain, Conn., turįs brolių Leoną Sinkų, Detroit, Mich.

Lukoševičius-Lugas Edvardas, prieš 4 metus gyvenęs 1700 Exchange Ave., E. St. Louis, Ill., kilęs iš Ramygalos valsė, Panevėžio apskr. Paieško motina Jieva Lukoševičienė.

Vaičiokauskas Vincas, kilęs iš Maldiškių kaimo, Joniškio valsė, prieš 20 m. atvykęs Amerikon. Paieško pussešerė Liudoviciaitė.

Geibys Juozas, kilęs iš Pilviškio valsė, Amerikoje gyvenęs 3975 Grand Ave. ir W. 119-th St., Cleveland, Ohio. Ieško dukitė Adelė.

Sofija Servienė, Juozo Servo žmona, Amerikon atvykusį 1912 m. ir gyvenusį Long Island, N. Y. Paieško sesuo Michalina Plekietienė.

Alekševičiai, Jonas ir Vincas, kilę iš Kidoliškio kaimo, Šunskio valsė, Mariampolės apskr., — Jonas prieš 7 metus gyvenęs Verona, Penna. Paieško sesuo Magdalena Velioniskienė.

Jučas-Jocius Kastantas, gyvenęs 3022 W. 40-th St., Chicago, Ill. Paieško sesuo Marijona Svarciėnė.

Parčauskas Pranas, kilęs iš Titonių kaimo, Linkuvos valsė, Šiaulių apskr., 1921 metais gyvenęs 375 Pittsburgh, ar Salsburg St., Plymouth, Pa. Jo tėvų vardai — Kazys ir Emilija, turįs brolius Balį, Juozą ir Stasį ir seseris Kotryną, Agotą, Stefaniją ir Oną.

Masionis Andrius, Jurgio sunus, 15 m. atgal atvykęs Amerikon ir gyvenęs pas Joną Tamelį, 133 17-th St., Brooklyn, N. Y.

Bučys Dominikas, 1920 metais gyvenęs 385 W. 4-th St., So. Boston, Mass. ir Povilas Kiškis, io giminaitis. Paieško Bronė Kiškytė.

Grabauskas Pranas, kilęs iš Eržvilko, Tauragės apskr., Amerikon atvykęs 1905 metais.

Naujais TEATRAI

Atgimimas 4 akty tragedija iš kovų už spaudą. Lošia 7 vyrai, 2 moterys. 50c.

Divorsas 3 akty komedija iš Amerikiečių prietikių Lietuvoj. Lengva staty ti. Lošia 6 vyrai, 4 mot. ... 50c.

Palangos Ponaitis 3 akty komedija iš Amerikiečių prietikių Lietuvoj. Lošia 4 moterys, 7 vyrai ... 50c.

Šventadarbiai Vieno akty tragedija iš kovų už spaudą. Lošia 3 m., 1 vyras. 25c.

Zemės Rojus 3 veiksmų komedija iš Amerikiečių gyvenimo. Lošia 5 vyrai ir 4 moterys ... 50c.

DU BAILIU — 1 akty komedija Lošia 2 moterys, 3 vyrai ... 15c.

„KRYŽIOKAS“ — 2 akty komedija. Lošia 2 vyrai ... 15c.

GRAFAS KAIMIEČIO BERNU — 6 akty komedija. Lošia 9 vyrai ir 3 moterys ... 25c.

RYTŲ PILIS — drama 5 aktyuose. Lošia 9 vyrai, 5 moterys ... 35c.

UŽKEIKTA MERGELĖ — 4 akty pasaka. Lošia 5 v., 2 m. ... 15c.

REIKALAUKIT DABAR! „DIRVA“ 6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio.

vykęs 1909 m. ir gyvenęs 16 Beaver ar Liever St., So. Boston, Mass. Paieško sesuo Pranė Mačiaitienė.

Ieškomieji arba apie juos ką nors žinantieji maloniai kviečiami atsiliepti šiuo adresu: **Consulate General of Lithuania, 15 Park Row, New York City.**

Lietuva Amerikoje

Kas norite turėti Lietuvą Amerikoje kreipkitės į Ambraziejaus Agentūrą, tai gausite sekančių daiktų importuotų iš Lietuvos: džovintų baravykių, liepų medaus, trejų devinerių, Birutės saldinių ir gražių atviručių su parašais Kalėdų šventėms.

JUOZAS AMBRAZIEJUS, 168 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. Greenpoint 5975.

Tel. Empire 7365 **DR. F. MATULAITIS, 322 Holbrook Avenue, DETROIT, MICH.** Valandos: 12—3 p. m. ir 6—8 p. m. Ultravioletinė šviesa. Diathermia

Tel. Newtown 4404 **ANT. J. VALANTIEJUS, Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas, Apraunda visose šakose. Notary Public. 54-41 — 72-nd Street, (4 Lexington Ave.) arti Grand St., Mannedh. L. I. N. Y.**

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai naikina kuno gyvybę ir dažnai ant patalo paguldo. **CAPSICO COMPOUND** mostis lengvai pašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siūnčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už \$1.05. Dukart tvirtesnė 75c. Knyga: „SALTINIS SVEIKATOS“ augalais gydytis, kaina 50 centų. **JUSTIN KULIS, 3259 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.**

Raktas Mergaitės Sirdin

Lietuvoje gaminti iš gerųjų vaistų ir saldumynų „Birutės“ saldiniai yra tikras raktas kiekvienos mergaitės širdin.

Dabar „Birutės“ saldiniai grafiuose dėtuose gaunami kiekvienoje geronoje lietuvių krautuveje.

Jeigu ant vietos negalėsite „Birutės“ saldinių, prisiųskite dolerį ir mes Tavimui prisiųsim patalą.

Lithuanian Importing Co. 818 E. SIXTH ST. SO. BOSTON, MASS.

KA GAUSITE UŽ \$3.00?

Kiekvienas lietuvis, prisuntęs tris dolerų gaus štai ką: 1. MARGUTĮ, muzikos, dainų, kvailosofijų ir juoko žurnalą kas mėnesį per metus laiko. 2. NAMŲ DAKTARAS, knyga, kurioje telpa apie 200 įvairių receptų. Susirgus, nereikės tuč-tuoju kreiptis prie daktaro. Lietuvių kalboje, tai pirmą tokia knyga. Be jos neapsieisite. Perkant skyrium, kaina \$2.00. Ypatingai svarbu lietuviams turėti daktarišką knygą, kurie gyvena mažuose miesteliuose ir ant farmų. 3. MARGUČIO KALENDORIUS 1931 metams, lygiai 100 puslapių storumo, įvairių spalvų popierio, su daugybe juokingų papuošimų, visokių aprašymų, Saliamono galva, „plementais“, dainų su gaidomis ir visokių patarimų moterims, bei vyrams. Tai yra naujoviškas juokų Kalendorius. Kaina \$1.00. 4. MARGUČIO DAINOS. 34 įvairios dainos su gaidoms del piano. Rasite solo, duetų chorams dainų lengvos ir patriotiško turinio. Visos dainos A. Vanagačio surinktos. Kaina \$1.00. Atskirai perkant ir Margutį užsirašant, kainuoja \$5.50, o iki Naujų 1931 metų, jūs gausite už \$3.00. Pinigus laiške, arba money orderis, čekius, siųskit šiuo adresu: **A. VANAGAITIS-MARGUTIS, 2437 W. 69-th St., Chicago, Ill.**

Biznierių garsinėtės „Tėv.“

LIETUVIŠKI BONAI

Jeit norit pirkt ar padot gaunant gerą kainą, rašykite mums del informacijų dykai į Dept. 2.

Kurt H. Schurig & Co., 50 Broadway, New York.

PAIN-EXPELLER

NUO SUSTINGUSIO SPRANDO

Praktišimui Sprando Sustingimo, kuris padeda nuo pralėdimo, nusirūkite bonką PAIN-EXPELLERIO. Viskiai patrinkite juomi sprando. Po dvejų ar trijų patrymimų sustingimas visiškai pranyks.

PAIN-EXPELLERIS yra puikūs vaista. Taip pat naudojamas nuo Skausmų, Migrenos, Peršalimų, Reumatikų Skausmų, Dantų Skaudėjimo, Išsimerimų, Išsitemimų, Nusumų, Neuralgijos, Galvos Skaudėjimo ir t. t.

Knygute, kurioje nurodoma jo vartojimas daugely atsitikimų, yra pridėta prie kiekvieno PAIN-EXPELLERIO bonkos.

Reikalaukite PAIN-EXPELLERIO. Esantis INKARAS ant pakelio parodo, kad tai yra tikrausias lietuviškas.

Paršiduo visose Vaistinėse po 35c. ir 70c. už bonką arba užsakykite atčiai iš **F.A.M. CO., 800 North W. M. M.**

KILLS PAIN

5 Dienos Ant Vandens

Per Cherbourg — 6 Dienos Per Bremen

Dviemis Greičiausiai Plaukiojančiais Laivais **BREMEN**

IR **EUROPA**

Mažiau 8 Dienų į Lietuvą Taipgi Keliaukite Populiariu Ekspresiniu Laivu **COLUMBUS**

Arba Nuolatiniai kas Savaitė Išplaukiančiais Gerai Žinomais Lloyd Kajuotiniaiis Laivais

Informacijų Kreipkitės Pas Vietinį Agentą ar **North German Lloyd**

NORTH LLOYD 57 Broadway, New York